

Napilt, aga siiski medalil

Gerd Kanterile 17-sentimeetrise eduga pronksmedali toonud võistlust analüüsivad Raul Rebane ja Vésteinn Hafsteinsson. lk 14–15

Majanduskriis Soomes nõõrib Eestit

Eesti peamistelt eksporditurgudele tuleb üha tugevamat kopituselõhna. Jäätuvate Põhjamaade ja Saksamaa asemel peavad meie ettevõtjad pilgud suunama uutele turgudele. lk 2–3

Miks jäi KGB kaposse?

Endine siseminister Jüri Pihl väidab, et andis käsu kapos endistest KGB-lastest vabaneda. Käsku ei täidetud. lk 4–5

Eesti Päevaleht

HIND EESTIS 1,15 EURO | VÄLISMAAL 2,10 EURO | NR 157 | KOLMAPÄEV, 14. AUGUST 2013

● ● ● ajaleht.epl.ee

Elagu Gerd!

Estover Piimatööstus on Gerdi medali üle uhke. Sa oled metsik mees!

Kõik algab piimast!

www.estover.ee

JUHTKIRI

Pisut prügine lähenemine

Irooniliselt võttes võiks öelda, et prügihiid Ragn-Selli pole juhtinud mitte inimene, vaid firma. Nimelt selgub, et firma endine pikaajaline juht Rein Leipalu ei juhtinud prügifirmat, vaid müüs prügifirmale oma firma kaudu „juhtimisteenust”.

Nii pääseski Eesti mõistes päratu rikas prügihiid ja tema pärast rikas juht sotsiaalmaksu maksmise tüütust kohustusest ja võib raha hoida oma kallite hobide tarbeks, ei pea seda suunama riiklikku ühiskatlasse haigete raviks ega pensionäride ülalpidamiseks.

Juriidiliselt – ja see kõlab nagu kliše – on kõik justkui korrektne. See pole keelatud. Aga pärast sellist käitumist ajavad kõikvõimalikud kallid konverentsid ettevõtete sotsiaalsest vastutusest lihtsalt haigutama ja mõjuvad manipuleeriva ninu-nännuna.

Selge on ju see, et inimene ei töötanud mingis abstraktses konsultatsiooniäris, vaid „konsulteeris” või õigemini juhtis üht konkreetset firmat. Seega on taoline „konsultatsiooniteenus” jutt eksitav ja tehtud maksude

optimeerimiseks. Ja see on üsna prügine lähenemine.

Maksudest

Optimeerimise taustal mõjub naljakalt maksu-ameti ähvardus maksustada jootraha.

nad oskavad ka maksudest paremini hoiduda. Jah, Eestis on sotsiaalmaks kõrge. Sotsiaalmaksu lae langetamine on olnud arutlusteemaks, kuid midagi pole järgnenud. Aga rikkamatel inimestel on kõrgem vastutus ühiskonna ees. Midagi tuleb ühiskonnale tagasi anda. Ühiskond on teise nimega tarbijad, needsamad, kes annavad ettevõtjale raha. Ilma nendeta pole ka ettevõtjal tulu.

Oskusliku „OÜ-tamise” ja muidu maksude optimeerimise taustal mõjuvad naljakalt maksu- ja tolliameti ähvardused, et kelderite-ettekandjate jootrahalt tuleks ka tulumaksu maksta. Ahistate tühistes sissetulekutega ettekandjaid, aga jätate tippjuhtide tuhanded tähelepanuta? Vaataks ikka sinna, kus raha tegelikult liigub.

Jah, neil pole ju õiget seadust, aga survet seaduse täpsustamiseks on ka ametkondadel võimalik tekitada. ●

REPLIK

Linnaelanikule oluline info

„See on linnaelanikele oluline info, me peame ju inimesi linnas toimuvast teavitama.”

Tallinna linna teavitajad ei jää tavaliselt hätta, kui nad soovivad linnaelanikke millestki nende arvates olulisest teavitada. Kui tarvis on, siis teavitavad kasvõi kaks aastat ette: „Siia tuleb ujula!” – koos linnaosavanema asetäitja kümnendit ruutmeetreid suure pildiga.

Sellepärast ongi kummaline, et nad ei suutnud otse keset linna Harju tänavas tegutsevaid ettevõtjaid tänava kinnipanekust teavitada. Ettevõtjad ütlevad, et nad polnud sellises ulatuses remonditöödest midagi kuulnud, linnaisad aga vastu, et nemad teavitasid küll, kuigi õigupoolest on teavitamine hoopis ehitaja asi. Sellise infoaparaadi juures pole linnaisadel millegi taha pügeda. **● Priit Simson**

SOOMEST HAKATAKSE PRÜGI IRU JAAMA VEDAMA

Soome suuruselt viienda linna Turu prügi hakatakse Eestisse vedama, sest käitlushanke võitis Eesti Energia, kirjutas Turun Sanomat. Prügi veetakse Eestisse, kus see põletatakse Iru jäät-

meenergiaplokis (pildil). Turun Sanomat kirjutas, et jaam vajab jäätmeid ka väljastpoolt Eestit. Turku Orikedoni jäätmepõletus-jaam suletakse järgmise aasta lõpus. **EPL**

Naabrite nõrkus heidab

Rootsi ei avalda Eurostatile viimasel ajal isegi oma majandusandmeid, mais langes tööstustoodangu maht kaheksa protsenti. Soomes toodetakse järjest vähem kaupa.

Venelaste tulemused on nii kesised, et ka väike lainetus võib neil silmad ja kõrvad vett täis lüüa.

Eesti ettevõtjad on naabrite majanduse jähnenemisele reageerinud ilma pikema jorutamisetä.

Andres Reimer, Lemmi Kann
uudised@epl.ee

Eestlased eksportisid tänava kuue kuuga 12% rohkem kui mullu samal ajal. Naaberriikide kesised majandustulemused võivad aga edule kriipsu peale tõmmata.

Kõige halvemaid sõnumeid võib oodata Rootsist. Paljud Eestis allhankega valmistatud detailid rändavad Rootsi kaupade koostisosana edasi järgmistesse riikidesse.

Rootslaste seis on nii halb, et erinevalt enamikust Euroopa riikidest pole nad avaldanud Eurostatile kõiki oma majandusnäitajaid. Kui nende tööstustoodang vähenes maikuus eelmise aastaga võrreldes ligi 8%, siis statistika juunikuul lahtis haigutab tühjus.

Soomlaste tööstus vähenes juba aasta algusest alates hoogsalt. Juunikuus tootsid nad ligi 6% vähem kui aasta tagasi samal ajal. Õnneks jõuavad

et ka väike lainetus võib neil silmad ja kõrvad vett täis lüüa. Jääb üksnes loota, et nad ei hakka rapsima ja vesi ei sattu otse kopsudesse.

Meie eksportijad siiski vähendasid oma sõltuvust kuuest peamisest ekspordipartnerist, selgub statistika-ameti andmebaasi sirvides.

Kui eelmisel aastal otsisid Soome, Rootsi, Venemaa, Läti, Leedu ja Saksamaa üheskoos 73% Eestist välja veetud kaupadest, siis nüüd langes see näitaja 64% peale.

Lähinaabrite osa meie majanduse ergutamises jäi küll suuremaks kui paar aastat tagasi, kuid nii märkimisväärne vähenemine näitab ettevõtjate kiiret reageerimisvõimet.

Suund kaugemale

Kui analüütikud ootavad järel-duste tegemiseks üha uute statistikaandmete avaldamist, siis Eesti ettevõtjad on naaberriikide majanduse jähnenemisele reageerinud ilma pikema jorutamisetä. See tähendab, et tava-pärasest kaugemad riigid, kuhu ekspordimine nõuab suuremat aja- ja rahakulu,

on muutumas meie äriteestele varasemast tähtsamateks partneriteks.

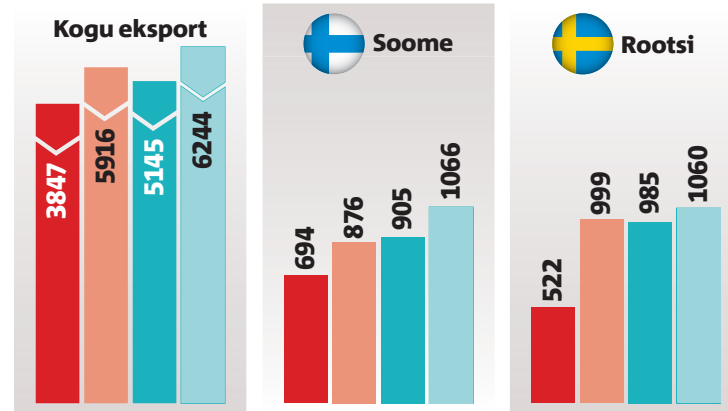
Hiljutine majanduskriis tõi meie mitmed Põhjamaade firmade tellimused, sest ühtäkki muutus Eesti kvaliteet usaldusväärseks ja kaubavedu Hiinast liiga kalliks. Pole välistatud, et suurema languse hoiab ära sama tendentsi jätkumine. Üks on aga selge: ehitajad hakkavad tasapisi Soomest tagasi kodumaale tulema, sest järgnevate aastate jooksul pole seal usinat tellingute püstitamist loota.

Nn kohvrieksport, millega soomlased reisilaevadega koormate viisi káarakat ja peale hammustamist Tallinnast Helsingisse veavad, võib aga saada hoojuurdegi. ●

59
2010

Eesti eksport 2010.–2013. aasta esimesel poolaastal

MILJONITES EURODES

Allikas: statistikaamet, Eurostat, Rosstat; graafika: Maret Müür

KOMMENTAARID

Tõnu Mertsina

Swedbanki peaökonomist

Kõige kehvemas seisus on Soome

Viimastel aastatel on Eesti väliskaubanduses Soome osakaal vähenenud, suurenenud on Venemaa osakaal. Tänavu jaanuaris toimus ühekordne tehing laevadega ning kuude lõikes on näha, et eksport kasvas siis 19%, veebruaris aga 2%. Sama toimus impordiga, mis kasvas jaanuaris 16,3% ja veebruaris juba langes. Ekspordile andis see ühekordne tehing juurde 15 miljonit eurot, mis tõstis ekspordi poolaasta tulemuse kõrgele. Kui see arv välja võtta, oleks kasv oluliselt väiksem.

Kui kuue peamise ekspordi sihtmaa osatähtsus koguekspordis langes, siis nad on eksporditud rohkem teistesse riikidesse. Kuid minu andmetel on nelja-viie meie peamiste kaubanduspartneri osakaal ekspordis viimastel kvartalitel isegi suurenenud. Veel mõned kvartalid tagasi oli see panus väiksem. Sellised umbes 10% vahemikku jäävad kõikumised on üsna normaalsed.

Eesti majandus on nii väike ja piisab sellest, kui üks tegevusala või isegi ainult üks ettevõtte hak-

kab mingil põhjusel domineerima, leiab paremad väljundid, uue turu. See mõjutab ekspordinäitajaid kohe.

Ekspordi käsitledes tuleb peale osakaalude kindlasti vaadata ka kasvu tehtud panust. Jooksvate hindade kasv ei näita olukorda just kõige paremini, sest sinna on arvestatud hinna muutus.

Osakaalu ja kasvu omavahel läbi korrutades saab lihtsustatud meetodil riigi panuse kogu ekspordi kasvu. Niimoodi arvestust tehakse on näha, et viimase pooleteist aasta jooksul on meie viie peamise kaubanduspartneri panus kogu ekspordi oluliselt suurenenud. Kui näiteks aastal 2010 oli ekspordi kasv esimesel poolaastal 23%, siis viie peamise kaubanduspartneri panus oli umbes 12%. Aasta teises poole kiirenes kasv 45% peale ja peamiste ekspordipartnerite panus liikus üle 30%.

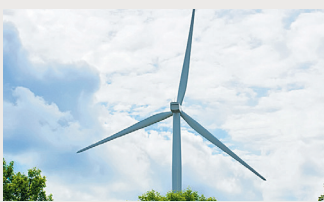
Peamiste partnerriikide panus on järjepidevalt suurenenud, mis näitab seda, et nõudlus on alla läinud: Venemaal läheb halvemini, Soomel läheb oluliselt halvemini, lähiriikide ekspordikasvud panustavad aga meie ekspordikasvu rohkem.

Põhjamaadest on kõige kehvemas seisus Soome, Rootsi välja vaated on suhteliselt head. Venemaale prognoositakse kasvu olulist aeglustumist võrreldes sellega, mis kevadel pakuti. Soomele prognoositakse sel aastal langust ja koos sellega läheb kindlasti alla ka põhjanaabrite ekspordinõudlus.

PAKRIL AVATI UUS TUULEPARK

Eesti Energia ja Nelja Energia avasid Pakri poolsaarel uue tuulepargi. Kokku püstitati Pakri poolsaarele 18 uut 2,5 MW nimivõimsusega elektrituulikut, millest üheksa kuulub Eesti Ener-

giale ja üheksa Nelja Energiale. Koos vanemate Pakri tuulikutega katavad poolsaarele rajatud tuuleelektrijaamad kokku ligi 50 000 keskmise tarbimisega Eesti pere elektrivajaduse. **EPL**

EESTI SAAB KÕIGE ROHKEM TOETUSI

Eesti, Läti ja Leedu on Ida-Euroopas endiselt kõige edukamad Euroopa Liidu tõukefondide kasutajad, näitab eile tutvustatud KPMG Keski- ja Ida-Euroopa üksuse analüüs EU Funds in

Central and Eastern Europe. Väljamakstud toetuste määr on kõige suurem Eestis ja Leedus: 59% lepingutega kaetud toetusprojektidest, teatas KPMG Baltics OÜ. **EPL**

MUSTIKA KESKUS UUENEB

EFTEN Capital rekonstrueerib Mustamäe suurima ostukoha Mustika keskuse, kus uue ankurrentnikuna avab kaupluse Bauhof. Rekonstrueeritud keskus avatakse aasta lõpus. **EPL**

Ähvardavat varju Maarjamaa kohale

73
201264
2013

Kuue suurema ekspordi sihtmaa osatähtsus kogu ekspordis

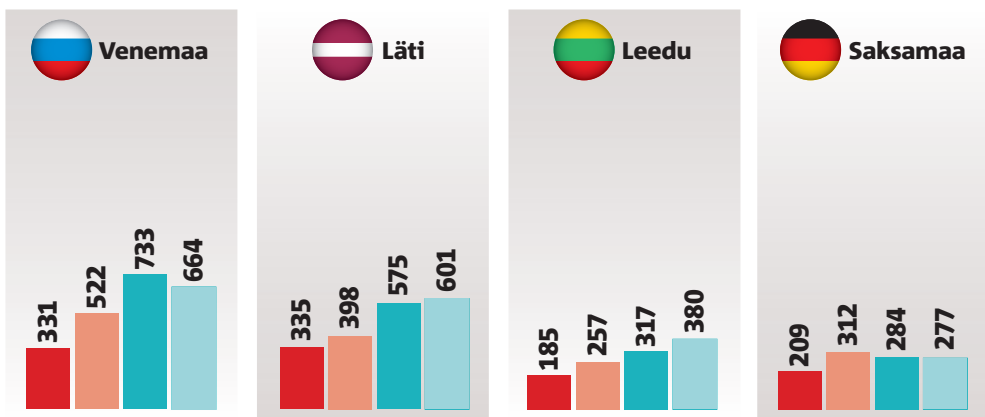
PROTSENTIDES

56
2011

Suuremate ekspordi sihtmaade osatähtsus tänavu vähenes

Kuus Eesti peamist kaubanduspartnerit võtavad enda kanda kaks kolmandikku Eesti ekspordi kogumahust.

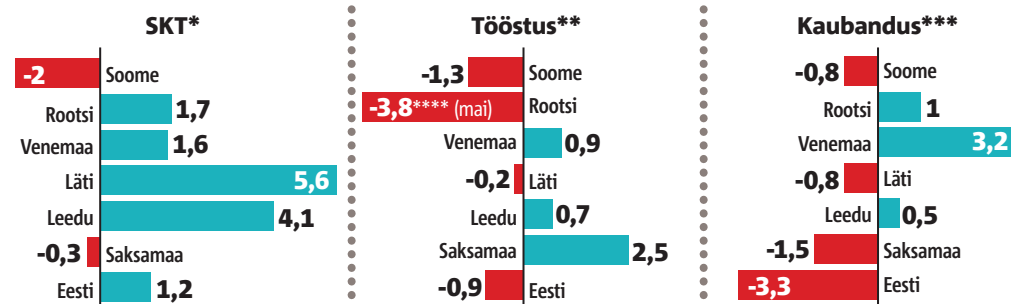
■ 2010 ■ 2011 ■ 2012 ■ 2013

Eesti seilab keset mõõna

Meie olulisemad ekspordi sihtmaad näitavad nõrkasid majandustulemusi. Venemaa tulemus on edukaim, Soome oma nõrgim.

EESTI JA MEIE PEAMISTE VÄLISKAUBANDUSPARTNERITE MAJANDUSNÄITAJAD PROTSENTIDES

*SKT esimeses kvartalis, **tööstustoodangu muutus juunis võrreldes eelmise kuuga, ***jaekaubanduse muutus juunis võrreldes eelmise kuuga, ****juuni andmeid pole avaldatud.

Edu nimel peab naabermaadest kaugemale vaatama

Tiit Elenurm

Estonian Business Schooli
õppejõu juhataja

Statistikaameti andmed 2013. aasta maikuu kohta on mõneti tavapärased: ekspordi sihtriikide seas oli esikohal Rootsi (18% Eesti kogueksportist), järgnesid Soome (15%) ja Venemaa (12%).

Ärevaks teeb uudis, et ekspordiksaksamaale ei ole viimasel ajal kasvanud. Eestis on avatud majandus ja meie kõigi heaolu kasv sõltub otseselt majanduskasvust ekspordipeamistel sihtturgudel. Eesti on eksporditajana lõimunud Euroopa Liiduga ja meie ekspordis on Euroopa Liidu riikidel suurem osakaal kui näiteks Soome ekspordis. Võib-olla

peaksid Eesti ettevõtted aktiivsemalt otsima uusi turge väljaspool Euroopat, nagu seda on teinud näiteks ehitusvahte ja vuugihermeetikuid ekspordiv Krimelte, kelle eksporditurud hõlmavad näiteks selliseid kauged riiki nagu Brasiilia, Jaapan ja Uus-Meremaa.

On loomulik ja ekspordiarenduse loogikaga kooskõlas, et alustatakse geograafiliselt ja kultuuriliselt lähedastest turgudest ning liigutakse samm-sammult uutele kaugematele turgudele. Viimasel aastakümnetel on aga ekspordiasjatundjate tähelepanu pälvinud sünnilt rahvusvahelised (inglise keeles *born global*) ettevõtted, mille ärimudel võimaldab kiiresti siseneda paljudele turgudele. Need ettevõtted tegutsevad tavaliselt kiiresti arenevates tehnoloogiavaldkondades, kus edulootus on firmal, mille tooteid või teenuseid suudetakse kiirelt globaalselt kättesaadavaks teha. Ei oleks ju Skype'il olnud väljavaateid edu saavutada, kui kõi-

gepealt oleks tegeldud Eesti ja Läti tarbijatega ning seejärel pakutud teenuseid Soome.

Eesti on üle 20 aasta olnud õnnelikus olukorras, kus meie riikad naabrid Põhjamaades ja Saksamaal on pakkunud Eesti firmadele tänuväärset rakendust allhangetöödeks. Globaliseerual ärimaastikul peame arvestama, et konkurents allhanketurul kasvab. Kui toote transpordikulud ei ole väga kõrged, siis tuleb konkureerida Hiina, India ja teiste Aasia riikide tootjatega, kelle palgakulud on meist palju madalamad. Noorte kasvav huvi uute äriideede ja Eestist väljaspool huvipakkuvate ärimudelite arendamise vastu annab lootuse, et senisest rohkem Eesti ettevõtteid jõuab ekspordi meistriklassi. See tähendab toodete ja teenuste ekspordi, kus konkurentsieelis toetub tavaliselt spetsialiseerumisele, unikaalsele tootele ja oskusteabele. Allhankijast muututakse toote arendajaks ja allhanke tellijaks.

Toiduainete turg ei kuku kergelt ja kiiresti ära

Roland Lepp

Maag Grupi nõukogu esimees

Ostsite tänavu märtsis Soome suuruselt neljanda lihatööstuse Poultu ja meil läheb kõik väga hästi. Meie praegu piima- ja lihatootjana probleemi ei näe. Toiduainete turg erineb muudest ärivaldkondadest selle poolest, et ei kuku nii kergelt ja kiiresti ära. Pealegi käivad asjad kaubanduses omakorda väga aeglaselt – pakkumised poekettidele

tehakse pool aastat ette. Tooraine hinnad on suurenenud, aga vilja hind on jällegi kõvasti vähenenud – eks see nii sinusoidi pidi käib. Poultu OY on Soome lihasektori vanim kaubamärk, ettevõtte asutati juba 1938. aastal. Ettevõttega tuli kaasa ülesoomeline müügi võrk ja koostööd tehakse mitmete jaemüüjate ja suur klientidega.

Riigi Kinnisvara

EHITUSTÖÖDE KONTSESSIOONI TEADE

Suur-Ameerika 1 ehitustööde kontsessioon

Riigi Kinnisvara AS soovib leida koostööpartnerit, kes ehitab valmis ja annab üürile Tallinnas Suur-Ameerika 1/ Väike-Ameerika 2 kinnistule (registriori number 150601, katastritunnus 78401:109:0210, pindala 9714 m², sihtotstarve ühiskondlike ehitiste maa) **hoonestusõiguse alusel püstitatavad büroohooned koos maa-aluse parklaga.**

Hoonestusõigus seatakse 50 aastaks ja üürileping sõlmitakse 10 aastaks.

Riigihange „Suur-Ameerika 1 ehitustööde kontsessioon“ on avaldatud riiklikus riigihangete registris, hange viitenumber on 145353.

Taotluste esitamise tähtaeg on 11.10.2013 kell 10:00.

TEHNOPOLIS LABOR INIMESE TÜVIRAKKUDE LOOMISEKS

Neljapäeval avatakse Mäealuse Tehnopolis Baltimaades ainulaadne tüvirakkude tootmiseks ja paljundamiseks sobiv labor, mis peab olema rahvusvaheliste heade tootmistavade standardi-

tele vastav puhas ruum. Puhtaks ruumiks nimetatakse laborit, kus spetsiaalse jälgimis- ja mõjutamissüsteemiga tagatakse vajalike näitajatega aseptiline keskkond. **Delfi**

TÄPSUSTUS

Üleeiline Eesti Päevaleht kirjutas, et Tarmo Miilits läheb Euroopa Liidu Afganistani politseimissiooni juhiks. Miilitsa ametinimi saab olema missiooni välikontorite üksuse juht. **Holger Roonemaa**

ILVESE KAASTUNNE

President Toomas Hendrik Ilves avaldas Hollandi kuningakoja-le ja kogu rahvale siirast kaastunnet prints Johan Friso surma tõttu. Austrias lumelaviini alla jäänud prints suri üleele. **EPL**

Kas kapo endine peadirektor Aeg eiras ministri käsku KGB-lastest vabaneda?

Jüri Pihli väitel käskis ta 2008. aastal kapo peadirektoril vabaneda KGB taustaga töötajatest.

Kristjan Pihl
kristjan.pihl@epl.ee

„Teeme ühe asja selgeks – oleme sugulased või ei ole?“ küsis Jüri Pihl artikli autorilt esmaspäeval kohtudes, ehkki ta teadis, et puudub igasugune side peale perenimede kirja pildi.

Mõned tunnid varem küsis Eesti Päevaleht Jüri Pihlilt, miks ta kaitsepolitseiameti peadirektorina KGB taustaga Vladimir Veitmani tööle võttis. Pihl töötas sel kohal kümme aastat. Veitman jätkas kapos tehnilise spetsialistina ka kümme aastat pärast Pihli lahkumist kuni pensionini. Eelmisel nädalal vahistati Veitman kahtlustatuna riigireetmises.

Pihl soovis siinkirjutajaga silmast silma kohtuda. Ta rääkis ladusalt, meenutas kahe aastakümne taguseid episoodide nagu eilseid, enda väitel ainult selleks, et takistada „kedagi“, kes püüab süüd riigireeturi palgal hoidmises

tema kaela määrida. „Lehed ju kirjutavad nii,“ rääkis Pihl, „aga ma tean küll, kuidas neid spinne tehakse, keegi tahab süüd enda pealt ära saada.“

Pihl kordas möödunud nädalal öeldut, et kaitsepolitseisse võeti Eesti riigi algusaastatel tööle kümme KGB-last, keda hoiti teistest töötajatest eraldi. Põhiliselt tehnikale ja salajasele jälitusele spetsialiseerunud mehed olid Pihli sõnul algusest peale teadlikud, et neid ei edutata juhtivatele kohtadele. „Nad olid sellega arvestanud,“ kinnitas ta.

Otsustati oodata

1990-ndate lõpus terendas Eestile liitumine NATO-ga. Uuesti kerkis üles ka endiste KGB töötajate küsimus. Kaitsepolitsei võttis tööle värskest haritud inimesi, soetas uut tehnikat, näiteks mobiilikonede pealtkuulamiseseadmed, ning kujundas ümber oma töömeetodeid. „Seega tuli ka otsustada, mida nende tüüpidega peale hakata,“ selgitas Pihl, kes oli

Jüri Pihl leidis, et keegi proovib talle kaela määrida süüd KGB-lastest palkamises.

Tööle võetud KGB taustaga inimestele tehti selgeks, et edutamist ei tule iial.

toona veel kapo peadirektor. Mitmete arutelude tulemusena otsustati järgmiste sammudega oodata. Mõni aasta hiljem täitunuks enamikul neist, kes 1991. aastal kapos tööd alustasid, 20-aastane tööstaaž. Vahepeal muudetud politseiseadus lubas neile sellega politseipensionit poole palga ulatuses. Pihl arvas toona ning usub ka praegu, et see oli karjäärivõimaluseta inimesele piisav stiimul, et mitte teist korda üle minna ning hoida

ametialased teadmised endale. „Eesti riik saatis nad viisakalt ära – olete oma töö teinud,“ ütles Pihl.

Olukord muutus järsult 2008. aastal, kui vahistati Eesti ajaloo esimene riigireetur Herman Simm. Tasub mainida, et just Jüri Pihli allkiri oli see, mis andis Simmile juurdepääsu riigisaladustele.

Kapos anti Simmi paljastamise järel valjult häirekella. Vahepeal justiitsministriumis kantslerina töötanud

Pihl oli selleks ajaks jõudnud poliitilisele siseministri kohale ning hakkas korraldama mahukaid struktuurimuudatusi.

Milliseid muutusi see termin täpselt enda taga peidab, pandi riigisaladuse läbi paistmatu katte alla. Pihl väitis, et muu hulgas andis ta ümberkorralduste käigus siis äsja kapo juhiks tõusnud Raivo Aegile korralduse kõrvaldada ametist kõik KGB taustaga töötajad, kui seal vähegi veel selliseid ametis on.

KOMMENTAAR

Miks Pihl neid otsuseid ise ei teinud?

Raivo Aeg

kaitsepolitsei peadirektor aastatel 2008–2013

Te räägite ajast, kui siseministriks oli endine kapo peadirektor. Tekib küsimus, miks ta siis ise vastavaid otsuseid ei teinud. Küsimuses, kas eriteenistuse tööd peaks analüüsima ajaleheveergudel, eriti eriteenistuse endiste töötajate poolt, jääme temaga eriarvamusele. See

pole avalikuks arutamiseks. See pole mingi linnavalitsuse istung, mille tagamaid arutada, vaid eriteenistuse ja siseministri vaheline suhe.

Meenutan, et paljud kapo otsused on kaetud riigisaladusega. Las siis toonane siseminister käib välja, mida ta selle kohta teab, ja seejärel saab vastavalt edasi käituda. Kui tema väide on vale, tuleb see ümber lükata, kui õige, siis kinnitada.

Konkreetne käsk

Jüri Pihl möönis asjaolu, et ta ei kontrollinud, kas Aeg viis vastavad otsused ka täide. „Ma ei hakanud oma nina enam detailidesse toppima,“ põhjendas Pihl, miks ta otse se ja tähtsa ülesande täitmisel silma peal ei hoidnud.

Ehkki siseministril on selleks volitus?

„Muidugi, tema vastutab ju kõige eest.“

Kas siseminister vastutab ka selle eest, et ühtki spiooni [kaposse] sisse ei jää?

„Ma pidasin eelkõige silmas struktuurimuudatust.“

Aga detailselt: see inimene, see inimene... Et

Jüri Pihl

Kapo esimene peadirektor, endine siseminister ja sotsiaaldemokraatide esimees. 2010. aasta lõpust juhib lennundusettevõtete haldusfirmat Panaviatic Holding AS.

Aldis Alus

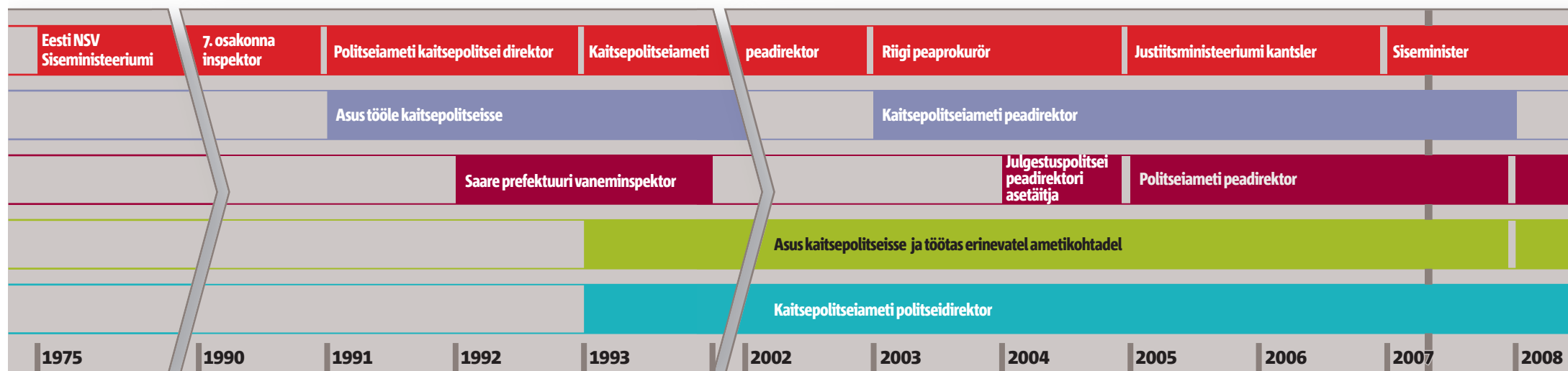
Pärast kapo juhi ametit töötas Ida prefektina. Mullu novembris võttis vastutuse taatlemata mõõteseadmete juhtumil lahendamisel tehtud vigade eest ning lahkus ametist.

Raivo Aeg

Enne kaposse asumist töötas erinevatel ametikohtadel Saare prefektuuris, julgestuspolitseis, aastatel 2005–2008 oli politseiameti peadirektor.

Aleksander Toots

Tootsi eestvedamisel lahendatud asjade tulemusena peetakse teda ka kapo sisuliseks juhiks. Teda peetakse riigireeturi Herman Simmi tabamise üheks peaarhitektiks.

Sinimustvalged riigireeturite jahtijad

Kaitsepolitseiametit on aegade jooksul juhtinud neli peadirektorit: Jüri Pihl, Aldis Alus, Raivo Aeg ning alates sellest suvest Arnold Sinisalu. Läbi aastate on halli kardinalina nende kõrval asetäitjana tegutsenud avalikkuses vähetuntud Aleksander Toots, keda peetakse Eesti parimaks vastuluurepetsialistiks. Kui Aldis Aluse ametiaja sisse jäid üksnes aprillirahutused, siis ülejäänud nelik on erinevatel positsioonidel ja erineva vastutusastmega olnud kõigi riigireeturite paljastamise taga.

26.–29.04.2007
toimuvad pronksioõrahutused

SÕDURID HAKKAVAD TIHEDAMINI SÜÜA SAAMA

Oktoobris läheb kaitseväge üle uuele toitlustamise süsteemile, ajateenijate toidukordade vahe muutub tihedamaks. „Kui praegu saab süüa kolm korda päevas, siis alates sügisest lisanduvad

kaks vahepala, mis muudavad menüü mitmekesisemaks, kaas-aegsemaks ning tervislikumaks,“ ütles kaitseväge logistikakeskuse toitlustusjaoskonna juhataja kohusetäitja Karin Repp. **ERR**

SKANDAALSED PLAKATID MAKSID LIGI 500 EURO

Põhja-Tallinna linnaosas üles riputatud linnaosa juhtide plakatid, mis on Keskerakonna väitel teavitused, läksid linnale maksma ligi 500 eurot, ütles Põhja-Tallinnaosa vanem Karin Tammemä-

gi. „Hakkame käima“ plakat maksis 76,8 eurot ja aadressil Sõle 40 asuv plakat 418,8 eurot, hinnas sisaldub käibemaks. Tammemägi märkis, et mõlemad plakatid valmistati ühes eksemplaris. **ERR**

Täna digilehes

●●● Teadusajakirjanik Arko Oleski intervjuu info kvaliteedist Tren-to ülikooli professori Massimiano Bucchiga.

kõik vähegi kahtlased isikud kapost välja lüüa?

„Päris nii detailidesse ma ei läinud, tõepoolest.”

Oli see viga?

„Võib-olla oleks tulnud minna, jah. Aga ma usaldas in oma alluvaid, kes olid saanud minu käest vastavad korraldused.”

Keda te siis usaldasite?

„No ma räägin – peadirektor Raivo Aegi ja tema asetäitjat [Aleksander] Tootsi.”

Niisiis nemad eksisid?

„Jah, nemad jätsid töö tegemata.”

Kas korraldus oli suusõnaline või kirjalik?

„Seda ma ei mäleta. Küll

aga mäletan, et see oli konkreetne käsk.”

Mõnda aega pärast sise-ministri ametist vabastamist kohtus Pihl juhuslikult ühe endise kaitsepolitsei töötajaga.

Pihli väitel öeldi talle hiljem, et KGB inimesed lastigi pensionile – peale Veitmani.

Nende omavahelisest jutuajamisest selgus, et personalimuudatused tõepoolest viidigi kaitsepolitseiametis läbi: KGB taustaga inimesed oli saadetud pensionipõlve nautima. Välja arvatud üks: Vladimir Veitman. „Spioon

jäeti alles. Küsige neilt, miks nad spiooni alles jätsid.” Veitmani juhtumiga seoses ütles Pihl, et kui pärast prokuratuuri pressikonverentsi pöördusid ajakirjanikud tema poole, oli tal tunne, nagu oleks ta siiani kapo peadirektor ning vastutaks endiselt kõige selle eest, mis seal toimub. „Aga ma ei ole!” raius Pihl.

2010. aasta viimastel päevadel tegi Pihl karjääris aga otsustava kannapöörde, eemaldus nii politseist kui ka poliitikast ning asus juhtima salapärase eralennufirmat. Selle kinnituseks asetaski ta lauale nimekaardi, millel ilutses Panaviatic Holding AS-i logo. Lennunduse valdkond on teda lapsepõlvest saadik tõmmanud, ütles Pihl. ●

Pihl: Dressenit kahtlustati enne Simmi

2007. aastal toimunud aprillirahutuste ajal oli Jüri Pihl sise-ministri ametikohal. Seega oli ta julgeolekuasutuste toonaste otsustega hästi kursis. Pihl väidab nüüd, et kapo juhtivspetsialist Aleksei Dressen tekitas kapos kahtlusi juba enne Herman Simmi kinnipidamist.

Väidetavalt sai just massirahutuste käigus selgeks, et kapos on midagi lahti. „Teatud märgid viitasid sellele,” sõnas Pihl, „ja selleks mõistmiseks ei pea olema kümme aastat peadirektori-na töötanud.” Pihl põhjendas, et toona tekitas küsimusi see, kui-

das julgesid venelased järsku sellist putši Eestis üldse korraldada. Kui 2003. aastal väljendasid igaaastased kogunemised pronks-sõduri juures vaibumismärke, siis järsku punalippe lehvitanud rahvamassi tegevus aktiveerus ning süvenes iga aastaga.

Pihl viitas, et Vene julgeolekuteenistustel oli mässu korraldada Dresseni informaator olemas. „Kui sulle ikka info otse seest kätte tuleb, oled hoopis julgem,” lisas Pihl.

Dresseni töövaldkond kapos oligi seotud äärmuslastega. Sellele vaatamata kinnitas Raivo

Aeg mullu suvel, kui Dressen vani mõisteti, et see ei saanud kuidagi pronksiöö sündmuste käiku mõjutada. „Ainuke mõju, mis seal võis olla, oli see, et informatsioon võis enne pronksiööd jõuda ka Venemaale, kuid sündmuste käigus ei olnud Dressenil võimalik oma sidekanaleid kasutada infot edastada,” ütles ta.

Aeg meenutas, et kui põhilised sündmused toimusid Tallinnas 26. ja 27. aprillil ning mõned päevad hiljem, oli Dressenil pärast tulisemate sündmuste lõppu salapärase vahejuhtum alkoholi tarvitamisega.

Arnold Sinisalu

Karjäär kapo peadirektori algas Eesti kolmanda riigireeturi Vladimir Veitmani paljastamisega. Tegelikult on ta kapos kogenud tegija, töötanud seal juba 1993. aastast.

Eralennufirma Panaviatic Holding AS juht

Kaitsepolitsei peadirektor

Kaitsepolitsei peadirektori asetäitja

Kaitsepolitseiameti peadirektor

2009

2010

2011

2012

2013

21.09.2008
vahistatakse **Herman Simm** kahtlustatuna riigireetmises

21.12.2011
vahistatakse **Indrek Pöder** kahtlustatuna altkäemaksu võtmises

22.02.2012
vahistatakse **Aleksei Dressen** kahtlustatuna riigireetmises

9.08.2013
vahistatakse **Vladimir Veitman** kahtlustatuna riigireetmises

KATUS LÄBI? TEEME ÄRA!

Tuleme kohale ja möödame. Valmistame ning paigaldame. Üle Eesti.

AS TOODE KATUSEABI:

TELEFON: 659 9400, 800 7000

www.toode.ee/katuseabi
e-kiri: toode@toode.ee

* 2013. aasta jooksul AS Toode paigaldatud katustele TASUTA 1-aastane lisagarantii!

Austraalias jääb paikseks juba rohkem kui sada eestlast aastast

Rohelisele mandrile elama jääda eelistab juba ligi 12% töö- ja puhkeviisiga seal töötanuid.

Riin Aljas
riin.aljas@epl.ee

Töö- ja puhkeviisiga Austraaliasse tööle pagevate eestlaste hulk ei paista vähenevat. Austraalia valitsuse andmeil kasutas 2011. aastal seda võimalust 1137 ja mullu juba 1473 eestlast.

Üha rohkemad neist soovivad vähemalt praegu sinna pikemaks ajaks jääda: püsi- viisat on viimase kümne aasta jooksul taotlenud juba 445 inimest. Kui veel kümnendi eest oli neid aastast 17, siis 2011. aastal 64 ja mullu juba kaks korda rohkem – 116. Sealjuures tasub märkida, et ligi kaks kolmandikku on partneriviisad ja ülejäänud peamiselt töoviisad (vt kõrvallugu).

Sama skeemi kasutades on Austraalia oma uueks kodumaaks valinud kaks noort kõrgharitud eesti neidu Viktoria Saar ja Liisi Kreen, kes elavad koos eestlastest elukaaslastega Perthis. Teisele poole maakera jäämise põhjused on

mõlemal küllaltki ootuspärased. „Siin saab keskmise töö ja palga peal olles endale palju rohkem lubada kui Eestis keskmisest palgast rohkem teenides. Ka meeldib meile siinne kliima, inimeste ellusuhumine ja sõbralikkus. Algu- ses oli ikka kummaline küll, kui hommikul tööle jalutades võõras inimene naerata- des teretas ja head päeva soovis. Nüüd aga oleme sellega harjunud ja oleme ka ise palju avatumad, suhtlemisaltimad

võimalused ja paremad välja- vaated kui Eestis,” selgitas ta.

Viktoria kasvatab praegu, nagu ta ise ütleb, täiskoha- haga kõhtu. Liisi õpib koolis personaaltreeneriks ja töötab samal alal. Töö- ja puhkeviisa lõppedes jäi ta sarnaselt Viktoriale võõrale maale partneri- viisiga, sest tema elukaaslane Toomas sai tehnikafir- mas osakonnajuhataja ametis oskusviisa. Oskusviisiga (*skilled visa*) on Austraalias ka Vik- toria abikaasa.

Oskusviisa jaoks peab kohalik firma olema valmis immigrandi toeta- ma ning valitsusele tõestama, et tema ametikohale on kohalikku keeruli- ne leida ja et immigrandil on positsioonile vastav töökogemu- s ja haridus. Viisa saamine on aga paras kadalipp. „Pal- jud töödandjad räägivad, et oh, ma teen sulle *skilled*-viisa, aga kui realselt asjaajamiseks läheb, tõmmatakse saba jalge vahele ja ei tehta varasematest lubadustest väljagi. Nad pea- vad garanteerima sulle teatud palka ja kõikidele lihttöötaja- tele ei saa sponsorviisat lihtsalt teha. Kes tahaks välismaalase-

Partnerviisa saamiseks tuli esitada ka isiklikud kirjad vanematelt ja pulmakutsed.

ja naudime seda sõbralikkust,” rääkis kolme aasta eest Perthi kolinud Liisi.

Sama tõesed ka juba neljan- dat aastat Austraalias elav Vik- toria. „Austraalia elu on lisaks kõigele muule tunduvalt vähe- sema stressiga ja pingevabam. See võib paljusid rohkem kui võimalikud dollarikogused, mida on siin võimalik teeni- da. Mu logistikust abikaasal Andresel on Austraalias ka eri- alaselt suuremad eneseteostuse

le üldisest turuhinnast 10 000– 15 000 dollarit rohkem maksta, kui näiteks mingeid muruniit- jaid on endal terve riik täis?” põhjendas Viktoria.

Ootavad kodakondsust
Sama keeruline oli ka partneri- luse tõestamine. Kuna valit- sus peab uskuma, et koos on oldud vähemalt 12 kuud, ei pii- sanud ühistest arvetest ja üüri- lepingutest, vaid käiku läksid ka isiklikud kirjad vanematelt ja sõpradelt, ühised pulma- kutsed, ühiseid reise tõenda- vad templid passides ja lõpuks sõprade saadetud pakidki. Nüüdseks on mõlemal paaril viisad olemas ja kavatsetakse taotleda püsielaniku staatust. „Loodetavasti saame esialgu püsielanikeks ja sealt edasi

on veel üks samm: Austraalia kodakondsus. Me lihtsalt loo- dame, et kui asjad on nii kau- gel, siis Eesti juba aktsepteerib topeltkodakondsust ja me ei pea nende kahe vahel valima hakkama,” nentis Viktoria. ●

Eestlastest abielupaar Viktoria ja Andres Saar loodavad, et selleks ajaks, kui nad Austraalia kodakondsust taotlema hakkavad, lubab ka Eesti topeltkodakondsust.

Foto: erakogu

Kuidas pärast töö- ja puhkeviisa lõppemist Austraaliasse jääda?

Partneriviisa – koos peab olema oldud aasta aega ja ette tuleb näidata ühine vara, pangaarve, tulevikuplaanid jne.

Sponsorviisa või oskusviisa – leia töödandja, kes on valmis tõestama, et sa oled väärtus- lik ja asendamatult töötaja, keda

on Austraaliast raske leida. Või et sul on kõrgharidus ja oskusi alal, mille tööjõust on Austraalia puudus. Siis saab riigis olla kuni neli aastat. Edasi tuleb taot- leda juba püsielaniku staatust.

Tudengiviisa – pead õppima Austraalia kõrgkoolis.

Kristiine Linnaosa Valitsus

TEATAB

Kristiine Linnaosa Valitsus kuulutab linnaosavanema 12. augusti 2013 korralduse nr 120 alusel välja läbirääkimis- tega pakkumise reklaami eksponeerimiseks ehitise pinna kasutusse andmiseks viieks aastaks järgmistes asukohtades:

- Tammsaare tee ja Tondi tn nurgal, Tondi Selveri parkla kõrval haljasalal alghinnaga 150 eurot kalendrikuus;
- Linnu tee ja Algi tn nurgal alghinnaga 100 eurot kalendrikuus;
- Mustamäe tee 59a haljasalal alghinnaga 100 eurot kalendrikuus.

Pakkumised esitada iga asukoha kohta eraldi.

Pakkumiste esitamise tähtaeg on 30.08.2013 kell 14.00. Pak- kumised tuleb esitada Kristiine Linnaosa Valitsusele (Tulika 33b, tuba 301) kinnises ümbrikus märksõnaga „Välireklaam – vastav aadress“. Ümbrikud avatakse 30.08.2013 kell 14.10. Täpsemat informatsiooni konkursi tingimuste kohta saab kodulehelt www.tallinn.ee või telefonil 645 7134 ja 50 66 172.

Pirita Linnaosa Valitsus

TEATAB

Pirita Linnaosa Valitsus teatab, et Künnapuu tn 5 kinnis- tu detailplaneeringu avalik väljapanek toimus 22. juulist kuni 5. augustini 2013. Avaliku väljapaneku ajal ei esitatud detailplaneeringu kohta ühtegi kirjalikku vastuväidet ega ettepanekut.

COMMON
M Ö Ö B L I Ä R I
www.common.ee

SUUR VALIK KOOLIMÖÖBLIT!

KOOLIERI

Kirjutuslaud Aristote
M: 123x50,1x76,5cm
Värvivalik! **59€**

Kirjutuslaud Function 80134
M: 120,1x48,1x72,6cm
Värvivalik! **69€**

Kirjutuslaud+riiul Lexington
M: 120x66x142cm
95€

Töötool Rosenheim
M: 60x60x110-120cm
79€

Töötool Ray2
M: 58x58x80-91cm
65€

Kummut Pepe
M: 70x40,3x82cm
Värvivalik! **68€**

Riiul Section 48060
M: 60x29x202cm
62€

TALLINNAS:
Tähesaju City
Tähesaju tee 31
E-L 10-20, P 10-18

JÕHVIS:
Jõhvi Kaubakeskus
Keskväljak 6
E-R 9-18, L 9-15

TARTUS:
Teguri Mööblikeskus
Teguri 39
E-R 10-19, L 10-16

LEIUPOOD Tartumaal
Tööstuse tee 8
Tõrvandi
E-R 10-17

E-POOD
www.common.ee

Pealinn ei teavitanud ettevõtjaid Harju tänava jalakäijatele sulgemisest

Poodide ja restoranide pidajaid hämmastab, et neid ehitustööde ulatusest ei teavitatud.

Kaia Alliksaar
kaia.alliksaar@epl.ee

Ettevõtjad, kellega Eesti Päevaleht ühendust võttis, kinnitasid kui ühest suust, et said Harju tänava jalakäijatele sulgemisest teada eelmisel nädalal meedia vahendusel. Seejärel esitasid nad linnavalitsusele infopäringuid selle kohta, kuidas kavatsetakse tagada klientide ligipääs.

geerinud kirjadele ega telefonikõnedele ning neljapäevast saadik ei ole Viiral õnnestunud ehitus- ja järelevalve osakonna juhataja Reio Vesialliku ühendust saada. „On väga kummaline, et samast osakonnast on pädev infot andma vaid üks inimene, kes pole isegi kättesaadav,” väljendas ta imestust selle üle, et teda korduvalt just Vesialliku juurde suunati.

Täielik teadmatus

Kaupluse Persona juhataja Ljubov Lugovskaja ütles samuti, et keegi pole talle tänava jalakäijatele sulgemisest ametlikult teada andnud. Lugovskaja käis eile transpordiametis, kus talle kinnitati, et klientide sissepääs tagatakse, kuid konkreetseid plaane

chitustööde edasise kulu kohta ei ole. „Ametist öeldi, et kui sissepääsu kliendile ei ole, helistage ja saadame inspeksiooni asja uurima,” nentis Lugovskaja. „Kliendid helistavad, et mida teha, tänav on kinni,” oli pahane ka Ljudmila Lugovskaja, Marina Rinaldi poe juhataja.

Nii Lugovskajad kui ka veinipoe Bestwine tegevjuht

Marina Rinaldi poe juhataja Ljudmila Lugovskaja on sarnaselt teiste Harju tänava ettevõtjatega infosulu ja remonditööde tõttu tekkiva kahju pärast nõrindud.

Foto: Vallo Kruuser

Triinu van Buuren väljendasid nõrdimust selle üle, et infosulu tõttu ei ole neil võimalik oma ettevõtte tegevust tõhusalt planeerida. „Oleksin võinud sommeljee puhkusele saata sellel nädalal, mitte eelmisel,” viitas van Buuren tõsiasjale, et tööde laienemine tähendab ka vähem kliente. Gloria Viira sõnul on Fish & Wine'is väga keeruline planeerida grupireserveeringuid, kui ei ole teada, kas

need tuleks nüüd teise restorani suunata või tühistada.

Van Buuren helistas neljapäeval kommunaalametisse. „Mulle öeldi, et minu restorani ala see üldse ei puuduta, vaid ainult Harju tänava ja Müürivahe rist,” lausus ta. „Ma ei saa aru, miks ettevõtteid ei teavitata, ja ma ei tea, kellele ma peaksin esitama nõude kasvõi rendi kompenseerimiseks,” oli van Buuren hämmeldunud.

Restorani Artemis pidajad Loukas Giakoumatos ja Ilias Niotis ei ole ehitustööde vastu, kuid plaanide muutumine ja vähene info häirib neidki: „Varem räägiti sellest, et kõigepealt tehakse üks teepool ja siis teine,” sõnas Giakoumatos. Niotis lisas, et inimesi hirmutab ainuüksi Kullassepa tänava poole pandud silt, mis näitab, et jalakäijad peaksid liikuma ümber Harju tänava. ●

KOMMENTAAR

Vajadus sulgeda jalakäijate liiklus ilmnes ootamatult

Talvo Rüütelmaa

Tallinna transpordiameti liikluskorralduse osakonna juhataja

Ehitajate kohustus on teavitada nii elanikke kui ka ettevõtjaid, nemad peavad panema vastava info üles ja tegutsema õigeaegselt, kuna neile ilmnevad maad lahti kaevates uued asjaolud. Liiklusemärgid ja juhendtahvliid on samuti ehitaja kohustus. Praegu on märgid väljas ja tahvliid välja pandud. Kui info ei ole ettevõtjateni jõudnud, tuleb kontrollida, kas ettevõtja ise on jätnud info kahe silma vahele või on ehitaja jätnud midagi tegemata.

Et Harju tänav läheb remonti, sellest on räägitud kevadest saati. Nüüd ilmnes ka tänava sulgemise vajadus, ja nii kui see ilmnes, siis ka teade anti: 8. augustil saatis linnavalitsus välja info, Raepress on väljastanud pressiteate. Jalakäijate Vabaduse väljakult Raekoja platsi liikumise sulgemine oli ootamatu asjaolu, mis ilmnes tööde käigus. Selgus, et tehnoloogiliselt ei olnud seda võimalik teisiti teha.

Spetsialistid soovivad, meistrid eelistavad.

Sanitaar- ja keskkonnatehnika | Tööriistad ja ehitusseadmed | Elektri- ja nõrkvoolusüsteemid

FEB
An **ahlsell** company

Investeering, mis tasub juba täna!

Grundfos küttesüsteemide tsirkulatsioonipumbad FEB'is kuni -30%

Tsirkulatsioonipump

Alpha2 25-60

- AutoAdapt tehnoloogia
- tarbitava elektrenergia näit
- vooluhulga näit
- Hmax 4m ja Qmax 2.5m³/h

177.-
tavahind 253.-

Uus Alpha2 - kõige energiasäästlikum tsirkulatsioonipump maailmas

Tsirkulatsioonipump

Alpha2 25-40

- AutoAdapt tehnoloogia
- tarbitava elektrenergia näit
- vooluhulga näit
- Hmax 6m ja Qmax 3.4m³/h

156.-
tavahind 223.-

Tsirkulatsioonipump

Alpha2L 25-60

- proportsionaalse rõhu funktsioon
- konstantse rõhu funktsioon
- Hmax 6m ja Qmax 3.1m³/h

133.-
tavahind 190.-

Energiasäästlik "tark" pump eramajapidamistesse

Tsirkulatsioonipump

Alpha2L 25-40

- proportsionaalse rõhu funktsioon
- konstantse rõhu funktsioon
- Hmax 4m ja Qmax 2.4m³/h

117.-
tavahind 167.-

Uus energiasäästlik pump kortermajadesse ja büroohoonetesse

Kõik Magna1 küttesüsteemi tsirkulatsioonipumbad

-25%

GRUNDFOS

Pumbad on ühed suurimatest elektrenergia tarbijatest. Seega on võimalik kaasaegsete "tarkade" pumpadega säästa enim elektrenergia. Grundfosi "targad" pumbad on võimelised kodumajapidamistes kokku hoidma samaväärselt elektrenergia, kui tarbivad kaasaegne pesumasin, nõudepesumasin ja külmik elektrit ühe aasta jooksul.

Kampaania kestab septembri lõpuni või kuni kaup jätkub!

www.feb.ee / e-post: feb@feb.ee / telefon: 654 8500

TALLINN: Forelli 4 / Peterburi tee 44 / Paldiski mnt 247A (hulgiladu) TARTU: Ringtee 61B NARVA: Puškini 5 RAKVERE: Vase 1 / Narva 23F VILJANDI: Puidu 17 PÄRNU: Lina 22

Kooli ajal pikalt klassikaaslaste kiusamise tõttu kannatanud 23-aastane Anna-Stina Kangro teab, et probleemidest vaikes on kiusatavad oma murega täiesti üksinda.

Foto: Eero Vabamägi

Noored võitlevad koolivägivalla vastu eluliste šokilugudega

Koolivägivalla pahatihti kurvad tagajärjed viiakse noorteni otsekoheste näidetega päriselust.

Katre Tatrik
katre.tatrik@epl.ee

Peale Soomest üle võetud koolivägivallaga võitleva ettevõtmise Kiusamise Vastu, alustab sügisest teavitustööd ka USA-st alguse saanud Stand For The Silent Eesti.

Kiusamise Vastu projektis hakkavad klassiõpetajad etteantud materjalide põhjal iga kuu rääkima kiusamisest selleks ettenähtud ainetundides, mis toimuvad 20 erinevas koolis üle Eesti.

Silent Eesti noored liikmed lähevad aga koolidesse ise kohale ning räägivad 4.–12. klassi noortele reaalsest suit-siidiga lõppenud koolikiusamise juhtumitest. Eesmärk on näidata, kuhu koolikiusamine võib viia. Näited on Eesti noortele saatnud Stand For The Silenti peakontor. Kuna mitmed Silent Eesti liikmed on ka ise kiusamisega kokku puutunud, räägivad nad koolides ka enda kogemustest.

Silent Eesti president Jan-no Soosaar oli enda sõnul üheksa aastat koolikiusamise ohver. Koolivägivalla tõttu satus noormees enda sõnul väga raskesse olukorda ja tal tekkisid ärevushäired.

Kooli ajal ta ei leidnudki ohvri rollist väljapääsu, kuid nüüd on ta koolivägivalda põhjalikult uurinud ja korral-

danud selleteemalisi seminare. Soosaar ütles, et tema suurim viga kooliajal oli oma probleemist vaikimine.

„Inimesed peavad sellest rääkima,” nimetas Soosaar ka ühe peamise sõnumi, mida hakatakse koolides jagama. „Vastasel juhul võivad tagajärjed väga karmid olla, nagu selgub ka näidetest, mida me koolides tutvustame.”

Projekt noortelt noortele

Et koolivägivallast pääsemine algab rääkimisest, teadis ka Silent Eesti projektijuht Anna-Stina Kangro, kes on samuti koolikiusamise ohver olnud. „Mind noriti ja kiusati, aga ma ei saanud sellest aru. Ma arvasin, et olen selle ära teeninud,” põhjendas Kangro, miks

ise aru, et mul on probleeme,” kirjeldas neiu, kuidas ta oma murele väljapääsu otsis. Kangro usub, et kui talle oleks kooliajal räägitud, mis asi kiusamine on, poleks ta enda olukorda koolis normaalseks pidanud ja oleks probleemile palju varem lahenduse leidnud.

Peale endiste kiusatavate läheb koolidesse vägivalla vastu võitlema ka endine kiusaja, Silent Eesti liige Reeli Jantson. „Olin kiusajate poolel,” tunnistab ta Stand For The Silent Estonia Facebooki lehel.

Kiusaja sai temast seetõttu, et ta läks klassis n-ö vooluga kaasa. „Võimalik, et selle taga oli hirm vastasel juhul ise kiusatavaks saada,” tunnistas ta. Kuna tüdruku hinded olid korras, ei märganud õpetajad kiusamisi.

Aja jooksul tuli tal mõistus pähe, nagu Jantson ise ütles, kuid ta jõudis nii mõnelegi haiget teha. Seminaride korraldamises osalema innustas teda teadmine, et kui temale oleks näidatud põhikooli ajal alternatiive ja kui tal oleks olnud positiivne eeskuju, poleks ta teistele ehk liiga teinud.

„Kahjusk õpetatakse koolides liiga palju raamatutarkust ja liiga vähe inimeseks olemist, mistõttu tahangi anda oma panuse, et üha rohkem noori inimesi mõistaks ning hindaks õigeid väärtusi,” lisas Jantson.

Stand For The Silent Eesti noored usuvad, et koolikiusamise puhul tuleb tegeleda mit-

te ainult konflikti ühe poole, vaid kõigi osalistega. Noorte eesmärk on teadvustada kiusajatele nende tegude võimalikke tagajärgi ja kiusatavatele abi leidmist. Kiusatavale ja kiusajale pööratakse tähelepanu ka õpetajatele suunatud seminarides.

Septembriskuus pakuvad noored koolikiusamise teemalisi seminare esmalt Tallinna koolides. Seejärel minnakse rääkima Tartusse, Viljandisse ja Saaremaale. ●

Mida kujutab endast liikumine Stand For The Silent Eesti?

Stand For The Silent on Ameerikast pärit koolivägivalla vastu võitlev organisatsioon, mille löid 2010. aastal Oklahoma ülikooli tudengid. Kolme tegutsemisaasta jooksul on loodud allüksusi nii erinevatesse osariikidesse, kui ka Austraaliasse ja Koreasse. Sealjuures on alustanud vägivalla vastu seismist üle 700 000 lapse ja noore.

Stand For The Silent Eesti pöörab oma seminaridel olulist tähelepanu laval olevale kuele tühjale tooline. Need toolid on mälestamaks kuut last, kes on võtnud endalt elu pärast pikka aega kiusatavaks olemist. Igal seminaril tutvustatakse muu hulgas nende kuue lapse lugu, millega näidatakse vägivalla mõju lapsele või noorukile.

Kaks välgumihkligaasi sisse hinganud poissi toimetati üli-raskes seisus haiglasse

Tulemasina täitmiseks ette nähtud gaasi sissehingamine viis kaks poissi butaani-mürgitusega haiglasse.

Eileõhtuse seisuga olid poisid endiselt üli-raskes seisundis Pärnu haigla intensiivravi osakonnas. Mürgituse saanud alaealised leiti Pärnu linna eri paigust, ühe leidis politseipatrull ja teisest teatas politseile kiirabi, selgitas Lääne prefektuur.

Välgumihkligaasi sissehingamisest on noorte hulgas saanud väga ohtlik seltskondlik ajaviide, mille tagajärjed võivad olla pöördumatud. Eesti mürgistusteabekeskuse kliinilise konsultandi Raido Paasma sõnul põhineb sissehingatava välgumihkligaasi ehk butaani mürgisus peamiselt hingatavast õhust hapniku omandamise takistamisel ja sellest tuleneval organismi hapnikuvaegusel ehk hüpoksial.

„Kaeused, mis tekivad butaani sissehingamisel, sõltuvad mürgistuse raskusastmest: hingamise kiirenemine, südame töö kiirenemine, väsimus, uimasus, teadvusehäire, halvenenud nägemine, tsüanoos ja teadvusekaotus,” loetles ta. „Ei ole harvad juhtumid, kus välgumihkligaasi sissehingamisel saabub surm südame rütmihäirete, hingami-

Tulemasinate täitegaasi saab poest osta igaks.

se või südametegevuse seiskumise tõttu. Butaan kahjustab organismis hapnikupuuduse tekitamise kaudu ka aju närvirakke ning seega on ta väga ohtlik kogu inimorganismile.”

Välgumihkli täitmiseks ettenähtud gaasiballoonid on kauplustes vabamüügis ja seega noortele hõlpsalt kättesaadavad.

Politsei on alustanud Pärnu juhtumi uurimiseks kriminaalmenetlust karistusseadustiku paragrahvi alusel, mis käsitleb ettevaatamatusest raske tervisekahjustuse tekitamist. Menetlust juhib Lääne ringkonnaprokuratuur. ● **Delfi**

Justiitsministeerium otsib oma meeskonda AVALIKE SUHETE JUHTI

Töö sisu:

- ministeeriumi ja tema valitsemisala asutuste efektiivse välis- ja sisekommunikatsiooni tagamine
- kommunikatsioonistrateegia väljatöötamine ja rakendamine
- meediakanalite esindajatega kontaktide loomine ja hoidmine
- meediaga suhtlemine pressikonverentside, meediaürituste, pressiteadete ja artiklite avaldamise kaudu ning meediasuhete analüüs

Kandidaatidelt eeldame:

- asjakohast kõrgharidust ning vähemalt kahte aastat erialast töökogemust
- juhtimisteadmisi ja -kogemusi, kasuks tulevad teadmised avaliku sektori juhtimispõhimõtetest
- eesti keele oskust kõrgtasemel ja inglise keele oskust kesktasemel
- väga head suulist ja kirjalikku eneseväljendusoskust
- väga head suhtlusoskust
- kohusetunnet, loovust ja algatusvõimet ning töövõimet pingelolukorras

Omalt poolt pakume:

- vaheldusrikast ja väljakutseid pakkuvat tööd mainekas riigiasutuses
- eneseteostus-, arenemis- ja enesetäiendusvõimalusi
- paindlikku töökorraldust
- töökohta sõbralikus ja teotahtelises meeskonnas

Avaldus ja elulookirjeldus palume saata hiljemalt **18. augustiks 2013** Justiitsministeeriumi arendus- ja personalitalituse aadressil Tõnismägi 5a, 15191 Tallinn või e-postil personal@just.ee märgusõnaga „Avalike suhete juht” või kandideerides personaliotsinguportaali CV-Online kaudu. Lisainfo telefonil 620 8132.

Justiitsministeerium

Tõnismägi 5a
15191 Tallinn
tel 620 8100

faks 620 8109
e-post info@just.ee
www.just.ee

KIRURG VARASTAS NARKOMUULA KÕHUST HEROIINI

Venemaa politsei vahistas Krasnojarski krais kirurgi, kes eemaldas narkokulleri kõhust heroini ja üritas osa narkootikumi endale jätta. Narkokulleri kõhust heroini pakikeste eemaldamise operat-

siooni tegi Bogotoli linna haigla kirurg. Teda läbi otsides avastasid politseinikud riiete vahele peidetud paki viie grammi heroiniga. Pealegi oli kirurg vahistamise ajal narkojoobes. **Delfi**

GIBALTARIT IHKAV HISPAANIA HÜÜAB ARGENTINAT APPI

Hispaania ajaleht El País teatas, et Suurbritanniaga Gibraltari pärast taas puhkenud tüli lahendamiseks võidakse kutsuda appi Argentina. Ettepaneku ühendada kahe riigi jõud ÜRO julgeoleku-

nõukogus Briti koloniaalvõimuga võitlemiseks võib Hispaania välisminister esitada peatsel Argentina-visiidil. Argentinale on Lõuna-Ameerika kanaaliga Falklandi saarte staatuse pärast. **EPL**

Aleksei Navalnõid süüdistatakse välismaalt pärit raha kasutamises

Moskva linnapeaks pürgiv dissident kasutab annetuste kogumiseks kahtlusi tekitavat skeemi.

Kaivo Kopli

kaivo.kopli@epl.ee

Vene peaprokuratuuri teatel on Moskva linnapeaks pürgiv Aleksei Navalnõi – praegu ilmselt tuntuim ja populaarseim Putini-vastane aktivist ja tänavaprotestide liider – saanud oma valimiskampaaniaks raha välismaalt. Nagu paljudes teistes riikides on ka Venemaal keelatud poliitilise ametisse kandideerijatel võtta vastu annetusi välismaalastelt.

„Kontrollimise käigus leidis kinnitust informatsioon Navalnõi valimiskampaania välismaisest rahastamisest,” on kirjas prokuratuuri tehtud avalduses. „Rohkem kui 300 välismaist isikut ja organisatsiooni ning anonüümsed annetajad 46 riigist (sealhulgas USA-st, Soomest, Suurbritanniast, Rootsi ja Kanadast) on 347 IP-aadressilt saatnud raha Navalnõi ja tema kampaaniastaabi liikmete elektroonilisse fondi.”

Mõlemad pooled vassivad

Navalnõi eitas oma blogis LiveJournal juba augusti algul liikvele läinud ja nüüd prokuratuuri kinnituse saanud süüdistusi. Ta väitis, et kampaaniat rahastatakse riikliku pangakonto kaudu, mida valimiskomisjon tähelepanelikult jälgib. „Kõik maksed tulevad Sberbanki kontole. Neid kontrollib Moskva valimiskomisjon. Kui nad ütlevad meile, et sisse-makse on ebaseaduslik, et kir-

Vene prokuratuur veeretab Aleksei Navalnõi Moskva linnapeaks saamise teele järjekordse tõkke, sedakorda süüdistuse välismaiste annetuste kasutamises.

Foto: AFP/Scanpix

Sobjanin juhib kindlalt

Küsitluste kohaselt ei paista Aleksei Navalnõil olevat lootust Moskva linnapeaks saada. Tema toetus on tasapisi suurenenud, kuid senine linnapea Sergei Sobjanin on siiski mäekõrguselt üle. Peale nende pürgivad linnapeaks veel neli kandidaati, kelle populaarsus on väiksem.

VTsIOM-i uuringufirma küsitluste järgi oli juuli algul valmis Sobjanini poolt hääletama 78% ja Navalnõi poolt 12% vastanutest. Juuli keskel olid näitajad vastavalt 77% ja 13%. Levada keskuse uuringud näitasid aga mõlema reitingu kerkimist: Sobjaninil juunis 68%

ja juulis 81% toetajaid, Navalnõil vastavalt 4,5% ja 9,5%. Viimases gazeta.ru vahendatud VTsIOM-i uuringus toodi eraldi esile need, kes on oma otsuse teinud. Ka sel juhul on Navalnõi teisel kohal Sobjanini järel, vahekorraga 55% ja 9%.

Sobjanin määrati linna peaks kahe aasta eest, kui tollane president Dmitri Medvedev vallandas kauaaegse meeri Juri Lužkovi. Seejärel muudeti seadusi, nii et linnapea valib nüüd rahvas. Kevadel otsustas Sobjanin (või keegi kõrge-mal) korraldada ennetähtaegsed valimised, mis toimuvad 8. septembril.

jas ei ole nime, sünniaega või kodakondsust, siis me tagastame raha. Nii see on,” teatas Navalnõi.

Tõde ja vassimist võib olla mõlema poole väidetes. Nimelt on Navalnõi meeskond mõelnud välja juriidiliselt korrektse skeemi ega varjagi selle kasutamist raha kogumiseks. See toimib nii, et keegi teeb seadusliku annetuse Navalnõi kampaaniafondi (Sberbanki kontole) ja avab siis oma konto, kuhu palub teha annetusi enda Navalnõile annetatu kompensatsiooniks. Need aga ei ole enam annetused Navalnõile valimisteks.

Just nii Navalnõi meeskonna liikmed tegutsesidki. Näiteks üks tema lähemaid kaasvõitlejaid Vladimir Ašurkov kandis kampaaniafondi miljon rubla,

mis on suurim lubatud üksikisiku annetus. Seejärel kutsus ta Navalnõi toetajaid saatma raha online-maksete süsteemis Jandeks.Dengi (money.yandex.ru) enda nimel loodud kontole. Sama skeemi kasutasid juba teised kampaaniameeskonna liikmed. Vene meedia andmeil on Navalnõi kogunud 31,5 miljonit rubla.

Kes tõmbab niite?

Vene seaduste järgi võib kuni 15 000 rubla kanda üle anonüümselt, suurematel summadel on vaja tuvastada isik ja passiandmed ehk siis ka koda-

kondsus. „Alla 15 000 rubla suuruseid makseid ei pea dokumenteerima ja nii saavad need tulla ka välismaalt. Prokurörid viitavad sellele, et maksed on tulnud välismaistelt IP-aadressidelt, kuid need võivad ju olla ka venelastelt, kes on välismaal puhkamas,” seletas Jandeks.Dengi pressiesindaja Asja Melkumova. Kuid võivad olla ka välismaalastelt.

Nagu ka siis, kui Kirovi kohus mõistis juulis Navalnõi majanduskuriteos süüdi, saatis ta kohe vangi ja juba järgmisel päeval vabastas apellatsioon ajaks, arutavad poliitikavaatlejad ka nüüd, kes ja milleks niite tõmbab. Üldiselt kaldutakse arvama, et kampaanias välismaise raha kasutamise süüdistuse põhjal ei alusta prokuratuur kriminaalasja ning Navalnõil lastakse septembrikuistest valimistel osaleda.

Paljud vaatlejad arvavad, et teema esiletõstmiseks püütakse kujundada tema ümber negatiivsemat fooni, aga ka anda annetajatele peletavat märku, et võimud jälgivad neid. (Omaette meedias arutusel olev küsimus on ka see, kuidas sai prokuratuur teada kõnealustest välismaistest IP-aadressidest, kui Jandeks.Dengi käest pole firma enda kinnitustel mingeid andmeid küsitud.) Mõned vaatlejad on leidnud, et Navalnõi populaarsus on tasapisi kerkinud ja kuigi see ei ohusta võimude soosikut, võib võitlus hullelmin juhul minna teise vooru, mis oleks häbistav. ●

Norra peaministri lennukas taksotrikk läks kiirelt hapuks

Norra peaministri Jens Stoltenbergi valimiskampaania reklaamitud spontaanne inimestega suhtlemise aktsioon osutus siiski makstud reklaamiks. Nimelt kehatust Stoltenberg taksojuhiks, et kuulata tavaliste inimeste arvamusi elu kohta. Trikk sai tagasilöögi, kui selgus, et viis taksoreisijat said esinemise eest raha. Valimisteks valmistuva Tööpartei esimees Stoltenberg pääses oma trikiga meediaväljaan-

netesse üle maailma. Videos on näha, kuidas ta vestleb rõõmsameelselt klientidega ja kuulab nende muresid. Asi hakkas aga hapuks minema, kui video taust päevavalge tuli.

Viiele peaministri taksosõidutatud „tavalisele inimesele” maksti. „Neilt küsiti, kas nad tahaksid osaleda Tööpartei videos. Nad ei teadnud midagi muud peale selle, et nad võetakse takso peale,” üritas Tööpartei pressiesindaja Pia Gulb-

randsen agentuurile AFP asja selgitada. „Nende spontaansus oli siiras, kui nad aru said, et juht on peaminister.”

Kõik viis inimest said produktioonifirmalt Try, mida juhib teadaolevalt peaministri hea sõber Kjetil Try, 500 Norra krooni (65 eurot).

Opositsioon reageeris loomulikult kiiresti, näiteks Progressipartei transpordiküsimuste kõneisik Bård Hoksruud kuulutas, et tunneb end petetuna.

Stoltenberg ütles esmaspäeva õhtul, et ei teadnud, et taksosõitjatele maksti. „Ma ei teadnud seda filmi tegemise ajal, aga sain hiljem teada, et neile maksti,” ütles Stoltenberg ajalehele Verdens Gang. „See oli produktioonifirma otsus. Nad ütlesid mulle, et nii on normaalne. Ma usaldasin neid ja uskusin, et see peab olema okei.”

Stoltenberg lisas, et mitu sõitjat valiti tegelikult suvaliselt tänavalt ning keegi ei teadnud ette, et neid sõidutab peaminister.

„Taksosse istunud inimesed ei teadnud, et mina olen juht. Ja selles oli kogu mõte,” ütles Stoltenberg. ● Lauri Laugen

KESKKONNAAMET

Keskkonnaamet teatab:

Kuni 29.08.2013 on võimalik Sooniste ja Sooniste II turbatootmisalade (katastriüksuste tunnused vastavalt 51801:002:0260 ja 51801:002:0001) kuivendamise ja kuivendusvete ärajuhtimisega kaasneva keskkonnamõju hindamise (KMH) aruandega tutvuda ning esitada kirjalikke ettepanekuid, vastuväiteid ja küsimusi tööpäevadel KMH otsustaja ja järelevalvaja - Keskkonnaameti Harju kontoris Viljandi mnt 16, Tallinn (kontaktisik: Diane Banhard, 6744 809, diane.banhard@keskkonnaamet.ee). Aruanne on leitav ka <http://www.keskkonnaamet.ee/uudised-ja-artiklid/keskkonnamoju-hindamised/veebilehel>. Kekkila Eesti OÜ (kontaktisik: Raoul Johanson, raoul.johanson@kekila.ee) kavandab jätkata turba pinnakihi kaevandamist 366,36 ha suurusel tootmisalal (kehtivate maavara kaevandamise lubade HARM-070 ja HARM-041 alusel) ning vee erikasutusluba taotletakse eelmise kehtivuse lõppemise tõttu. Tootmisprotsessi oluline osa on tootmisala kuivendamine ja veekõrvaldus, mille tulemusena juhitakse settebasseinides puhastatud vesi Ellamaa oja, Nissi vallas (heitvee kogus 1 044 tuh m³/a). KMH eesmärk on anda teavet kavandatava tegevuse ja selle reaalsete alternatiivsete võimalustega kaasneva keskkonnamõju ning selle vältimise või minimeerimise kohta. KMH aruande avalik arutelu toimub 29.08.2013 kell 16.00 Riisipere Kultuurimajas (Nissi tee 53C, Riisipere alevik).

a

ARVAMUS

AKTIIVSUSEST

Aktiivseid ja arukaid kodanikke on ju ka äris, ametnike seas, teaduses, kultuuris. Ehk vaid sport pole seni suurt kedagi andnud. VABAÜHENDUSTE LIIDU TÖÖTAJA ALARI RAMMO (ERR).

KESKERAKONNAST

Praegune Keskerakond toimib klassikalise seksti põhimõttel, mis üldiselt tähendab, et sektivälistel inimestel pole kuigi palju võimalusi selle sees toimuvat mõjutada. ARVAMUSTOIMETAJA RAIN KOOLI (ERR)

TALLINNAST

Võrreldes kümnete tööpoolest raskest seisus olevate omavalitsustega tundub elu Tallinnas lihtsam ja lootusrikkam ning seetõttu ei kõla valdo-randperelik jutt Tallinnast kui linnast „kus valitseb sõjakommunism ja kus lagunenud teedel sõidavad tasuta bussid“ paljude jaoks ühenvõlt. SOTSIAALDEMOKRAATILIKU ERAKONNA ESIMEES SVEN MIKSER (DELFI)

VALIMISTEST

Nii Ligi kui ka Randpere on teinud poliitsuitsiidseid vihjeid, et nad võivad linnapeana ära kaotada Tallinna kodanike tasuta ühistranspordi. KULTUURIKRITIK MARGUS KIIS (ÖL)

MINIMIŠIÄRI kogub jõudu, aga kuhu kaob lapsepõlv?

Süütuse aeg ja iludusvõistlused

Piret Tali

ajakirjanik

Nädalavahetusel valiti Eestis Väike Miss ja Mister Estonia. Võistlesid 4–13-aastased lapsed.

Kas laste iludusvõistluste korraldamise katsed näitavad seda, et majanduskriis on Eestis jõudnud sinnani, et kohalikud Shirley Temple'id peavad meelelahutustööstuse vankri kraavist välja vedama?

Jah, tegelikult midagi muud peale lapsukeste vist polekski enam lavale paisata. Kõik on juba olnud: talendisaated, superstaarid, kaalujälgijad, vanaemad, kaunimad lehmad, kassid, koerad – kõik on juba kaubaks tehtud.

Meeleheite ja kriisi ajal müüb ikka süütus, lapselikus ja puhtus, ent kokkuvõttes on selle ihaluses midagi... ee, mitte eriti puhast. Nagu viimne valgus, mis on meie enne pilkast pimedust näha antud.

Kas tänased 4–13-aastased minimissid on Eestis nagu kanaarilinnud kaevanduses? Päikesekiired meie hallis argipäevas nagu väike Shir-

ley 1930. aastate suurest depressioonist räsitud Ameerikas?

Teisalt on minu jaoks mõneti üllatav, et kusagil Nõmme pubis või klubis toimuvale suhteliselt tagasihoidliku valimiga võistlusele, kus meigitud pisipiigad meelaid poose võtavad ja poisikesed *macho* tavad, järgneb meedias ja internetikommunites met-sik pahameeletorm.

Kus on nende inimeste silmad meie igapäevases üleseksualiseeritud olustikus? Ühiskonnas, kus 12-aastased Laua viina trimpavad ja 15–16-aas-

Kriisi ajal müüb ikka süütus, lapselikus ja puhtus. Aga see ihalus ise pole puhas.

tased sünnitavad ning juba lapsed pääsevad ligi räigele netipornole? Või lööb harja punaseks suurejoonelise riikliku väikelapse missi tiitli kasutamine?

Ükskõik kui pompoossena Väike Miss Estonia või Väike Mister Estonia oleks plaanitud, osales seal kõigest käputäis poisse ja tüdrukuid. Kuid nende tuunimine ja esinemislaad on vaid pinnapealne osa oma ilu/talendi/isiksuse maksmapaneku kohta üldiselt kehivatest arusaamadest.

Võiks ka öelda, et see on osa idaeuroopalikust või madalama keskklassi kaabeltelevisiooni-Ameerika stiilis esteetikast, mida viljelevad need meie lapsed, kes pole ilm-

selt kunagi teadnudki, mida tähendab lapselikkus. Selles pole grammigi puritaanset euroopalikkust ega skandinaavialikkust, mille poole me oma majandusnäitajates püüdleme.

Postitantsukallakuga kool

Masside meelepaha mõjub ülimalt silmakirjalikult, sest see on suunatud üksnes jäämäe veepealse osa vastu. Kui palju toimub meie põhiharidust andvates õppeasutustes „moesõusid“, „talendikonkursse“ ja muud sellist, mis pole otseselt iludusvõistlused, aga lõppevad ikka sellega, et lapseohtu piigad, kes pole veel põhikooli lõpetanud, end poolpaljalt laval hõõritavad, nagu oleks tegemist postitantsukallakuga koolidega? Ja ükski koer ei haugu.

Pedagoogidest rääkimata. „Lapsed ise teevad, meie ei saa seda takistada, see on loovus,“ ohkavad vana-poolsed pedagoogid, kelle kõige suurem hirm näib olevat ajale jalgu jääda või pubekate põlgust pälvida.

Kui seda soositakse juba haridusasutustes, mis peaksid hindama peamiselt akadeemilisi väärtusi, siis on avalik laste iludusvõistlus vähemalt ausalt ja otsekohevalt välja kuulutatud tuunimisüritus.

Umbes nelja aasta eest istusin ühe pealinna põhikooli saalis emadepäeva aktusel. Rahvast oli murdu: emad,

isad, vanaemad, sülelapsed. Lauldi, loeti luuletusi – nagu ikka. Siis ajas õpetaja kaks esimest toolirida tühjaks, et sinna tulevad esinejad. Vanaemad ohkasid ja istusid tahapoole. Tegelikult loivasid tühjaks tehtud ridadesse küll koolipoisid, sest nende klassioed hakkasid laval „tantsima“.

See oli tants, mida mina kell neli päeval ja koolilavalt poleks küll oodata osanud. Isetehtud puna-musti Pariisi kabareelikke kostüüme võeti järjest vähemaks, hõõritati puusi ja keereldi lavale istuma toodud noormehe ümber. Tundus, et hetk veel ja läheb sületantsuks.

Võistlustel viljeletakse idaeuroopalikku või Ameerika madalama keskklassi esteetikat.

Punastasin ja kahvatasin ning mõtlesin, et kohe tormab kohale õppealajuhataja, taevast lõheneb kaheks, tuled kustuvad ja pidu saab läbi.

Aga midagi ei juhtunud. Mõni tukkus saalis, mõned isad olid just ärganud ja vaatasid huviga lavale. Vanemad plaksutasid.

Tundus, et midagi erilist pole juhtunud. Ainult mina, põhiharidusliku õppeasutuse loovatest lastest rikkumata persoon, olin häiritud. Ometi esinesid laval 12–13-aastased

tüdrukud, kes isegi Ameerika jaoks, kus toodetakse „Toddles and Tiaras“ laadi lastetuunimissarju, on ikka veel eelkõige lapsed. Ja neil oleks õigus lapselikkusele. Olla laps, kellest eeldatakse, et ta ei käi kontsakingadega ega kannal silmatorkavat meiki, mikrominisid ega dekolteesid.

Mõtlesin, et hea küll, mis minagi kisa tõstan, vanus ka juba selline, et ega ma enam noori ei mõista. Siis aga sattusin vestlema naistearstiga, kes oli paar aastat hiljem lapselaste kooliaktusel täpselt samasuguse „tantsu“ otsa komistanud ja esimese vihaga mõelnud isegi linnaosa lehte kolumni kirjutada. Aga noh, ei kirjutanud. Kes see ikka tahaks vanamoodne olla.

Kui juba lapsed otsustavad end seksuaalselt maksma panna ja seda koolis soositakse, mis siis perekondadelgi üle jääb? Vastuvoolu ei uju. Võib-olla on tegu hoopis eriklassiga piigadele, kel muidu pea ei võta, aga kes peavad hakama end „tantsusaalides“ ära elatama?

Eliitkoolid ja meesteklubi

Tallinna vanalinnas tulid ühel koolipäeval minu juurde kaks piigat videokaameraga ja ütlesid, et neil on kooliprojekt vanalinna kohta ja ma peaksin kaamerasse ütlema, mis mulle vanalinnas meeldib ja et ma armastan seda.

„Ma ei saa öelda, et ma vanalinna armastan, sest siin on liiga palju stripiklubisid,“ ütlesin ma. „Eliitkooli muidu-

gi ka,“ lisasin ruttu. Tüdrukud panid kaamera kinni ja kadusid nagu sinine suits. Ilmselt ei käitunud ma lapsevankriga emme kohta ootuspäraselt.

Samal ajal on ju kummaliline, et vanemad poevad nahast välja, et panna oma lapsed nn elitaarsetesse koolidesse, mis asuvad samas kvartalis suure hulga ainult meeste mõeldud klubidega. Mina olen küll vanalinnast lauluringist tulles pidanud oma koolieelikust poegadele seletama, miks istub Müürivahe tänava ühe maja aknal paljas maskiga naine ja seal kostab linnuhääli või mis on pepubaarid.

Jäna näiteks Laial tänaval on üks Tallinna kallimaid eralasteaedu otse stripiklubi kõrval. Ühtlasi Tallinna ühe vanema tegutseva kooli kõrvaltänavas.

Miks ei filmi koolitüdrukud oma videokaameraga seda ja miks selle vastu Facebookis ühtki kommuuni ei looda? Iga ruutmeetri UNESCO kaitsealuse pinna kohta on ikkagi silmapaistev hulk nii eliitkooli kui ka meesteklubisid, mis rõõmsalt käsikäes eksisteerivad.

Sellises ühiskonnas on minimisside valimised ainult õied, mis on kasvanud rammusale juurestikule. Ühtlasi rõõmustab minu südant ka väike hulk minimistereid, sest arvestades meie poisslaste haridustee lünklikkust võrreldes tüdrukute omaga, on ju seegi nišš äraelamiseks. ●

HILLAR METSA METSIK MAAILM

VASTUKAJA

Kuritegevust vähendame nutika tegutsemisega

29.07 kirjutas Delfi sellest, kuidas politsei ei reageerinud rollerivargast teatamisele, kuna väljakutse sai madala prioriteedi.

Oluline võti kuritegevuse vähendamiseks on politsei suutlikkus näha seoseid pisi- ja raske kuritegevuse vahel. Mitte ainult kokku liidetud rahaline kaotus ei ole see, kuidas pisikuriteod ühiskonnale kahju teevad. Eri riikide kogemus on näidanud, et teatud pisi-süüteo võivad viia raskemate tagajärgedeni.

Nulltolerantsi üheks nurgakiviks olev „katkise akna“ põhimõte väidab, et kui kuskil valitseb korralagedus, linnaruum on räämas ja tänavatel lärmavad joobes inimesed, annab see inimestele signaali,

et asjad on kontrolli alt väljas. See suurendab elanikes hirmu ja saadab kurjategijatele sõnumi, et omavalitsus ja riik on ükskõikne, mis julgustab ka pisikurjategijaid suurematele üleastumistele.

Tõenäoliselt ei oota keegi, et pisivargust uuritaks samamoodi nagu tapmist või raske korruptsioonikuritegu, kuid varguste ohvritele on vaja anda kindlustunne, et nende probleemiga tegeletakse tulemuslikult ja sellist kuritegevust ei sallita.

Nii riigil, omavalitsusel kui ka kodanikel on võimalik teha palju selleks, et tõsta korra tagamisega kogukonna turvalisust. Elanikud saavad nõuda linnajuhtidelt linnaruumi val-

gustamist, räämas linna korrastamist ja soditud majaseinte puhastamist. Samuti saavad linnaelanikud olla aktiivsed naabrivalves osalejad.

Traditsiooniliselt on peetud politsei ülesandeks reageerida juhtumitele ja õigusrikkumistele. Kogukonnakeskne korra tagamine tähendab aga keskendumist probleemi juurtele. Politsei jaoks on üha enam olulised küsimused, nagu „Mis põhjusel see insident või rikkumine juhtus?“ ja „Kas edaspidi on võimalik seda ära hoida?“. See tähendab ka väga tihedat koostegutsemist sotsiaaltöötajate, hariduseksperite ja omavalitsustega.

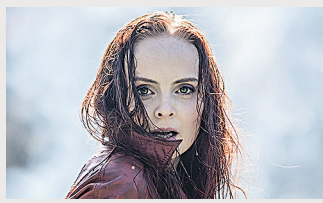
Ken-Marti Vaher
siseminister (IRL)

MÜÜRILEHT SAAB VIIEAASTASEKS

Ajaleht Müürileht tähistab viiendat tegutsemisaastat sünnipäevapidustustega neljapäeval Tartus Genialistide klubis ja Uues õues ning reedel Tallinnas EKKM-is ja Kultuurikatla aias. EKKM-

is esinevad Vul Vulpes, Zebra Island, Faun Racket ja Alaska. Plaadimuusikat valivad Ats Luik, Madis Nestor, Hanna-Stella Haarristo, Mowka jt. Toidab Tatar & Chilli. **EPL**

„PREILI JULIE” MÄNGITAKSE KÕUE MÕISAS

Reedel esietendub Kõue mõisas Roman Baskini selle suve teine uudislavastus, August Strindbergi kirglik armudraama „Preili Julie”, mis on rootsi näitekirjani-ku kõige mängitum teos nii Ees-

tis kui ka mujal maailmas. Lavastuse kunstnik on Ann Lumiste. Jaaniöö meelestustest kõnelevas tükis mängivad näitlejad Kersti Heinloo (pildil), Andres Mähar, Kati Ong. **EPL**

Malbe naerataja Thor seilab parvega mandrite vahel

Arvustus

Kaarel Kressa
toimetaja

Norakate ajaloo kalleim film „Kon-Tiki” räägib seikleja Thor Heyerdahli esimesest hulljulgest sõidust üle ookeani.

See, kellele meeldis Ang Lee mullune „Pii elu”, tunneb tõenäoliselt sümpaatiat ka norakate samal aastal valminud „Kon-Tiki” vastu. Mõlema sisuks on kipakal parvel ette võetav mereteekond üle Vaikse ookeani, mõlema tegelased võitlevad ähvardavate loodusjõududega ja naudivad vahepeal koos vaatajaga imekaunist loodust. Peale žanri on sarnane ka filmide sihtgrupp: samal tseremoonial, kus „Pii elu” korjas neli Oscarit, kandideeris ka „Kon-Tiki” ühele, ehkki võõrkeelse filmi autasu jäi autoreil saamata nagu Kuldgloobuski.

Tuntud muusika

Ameeriklaste auhind oleks Norra kõigi aegade kalleimale filmile aga passinud, sest vaatamata suuremalt jaolt norakeelsele dialoogile on Hollywoodi eepikast palju snitti võetud. Eriti filmimuusika

puhul jätavad need võtted juba kulumiseni äraproovitud mulje: polüneesia trummid rütmi lisamas, majesteetlikult voogav viiul mõtlikkust süvendamas, 1940-ndate klaverimuusika baarimelu vürtsitamas, nagu me oleme sadu kordi kuulnud.

Loo jutustamisel hoiduvad autorid siiski emotsioone liiga paksu kihiga peale määrimast ega tee lugu põnevamaks, kui see niigi on. Nagu omaaegse raamatusarja „Maailm ja mõnda” lugejad teavad, oli Thor Heyerdahl norra teadlane, kes tõestas kahel korral, et nii-öelda primitiivsete meresõiduki-

põhimõtteliselt võimalik reisida juba kiviaegseid vahendeid kasutades.

„Kon-Tiki” jutustab Heyerdahli esimesest sellisest reisist 1947. aastal, mil tema ja veel viis meest balsapuust ja köitest tehtud parvega Tšiilist Polüneesiasse sõitsid.

Filmi Thor (Pål Sverre Hagen) mõjub muretu introverdina, kes säilitab optimismi hoolimata kõigist teadetest ees ootavast hukust. On loogiline, et osa meeskonnast muutub sellise kapteni suhtes aja jooksul murelikuks, aga õnneks ei ole stsenaariumis vastuolude lahendamisel klišeedeni mindud. Ei ole operetlikku kätemurdmist ja närvide kaotamist, nagu võib juhtuda halvemas õudusfilmis, tegelaste stressi antakse edasi peenemal, kuid vaatajale arusaadaval viisil. Ka peategelane ei pea filmi lõpu eel heroilise kõnega meeskonna moraali taastama.

Skandinaavia toote kohta on loo moraal võluvalt vanamoodne: laevareisile lähevad ainult mehed ja naised jäävad kaldale, lüües seiklushimulistele kaasadele käega. On küll ette heidetud, et film kujutab Heyerdahli teooriaid vääralt: tema järgi asustati Okeania küll Ameerikast, aga seda ei teinud indiaanlased, vaid valgenahksed maadeavastajad. Ilmselt olid need tema kujutused just sellised habemikud viikingid, keda võib filmis näha. ●

Eksootilised ookeanikaadrid on „Kon-Tiki” tugevamaid külgi.

Foto: kaader filmist

KES TA ON?

Thor Heyerdahl

1914–2002

1947 ületas puuparvega Kon-Tiki Vaikse ookeani
1970 ületas papüüruslaevaga Ra II Atlandi ookeani
1978 sõitis papüüruslaevaga Tigris Iraagist üle Pärsia lahe ja Punase mere, põletas laeva Djiboutis sõjavastase protesti märgiks
1981–2002 otsis Aserbaidžaanist ja Musta mere äärest tagajärjetult skandinaavlaste (Odini) jälgi

JÄRJELUGU

Saatana märk

Allan Hmelnitski

3. osa

●● 14. septembril alustab ilmutist „Maailma krimiklassika” sari, mida saab juba praegu tellida aadressilt raamat.ep.lee. Et esimese raamatu ootamise aeg ei tunduks nii pikk, pakume lähinädalatel lugemiseks kodumaist põnevusjuttu, milles salapäraseid kuritöid lahendab ekstsentriline uurija Tõnu.

Normaalne Eesti rannaäärne maastik, arulage kompositsioon teivastega ja heledates pükstes mees ei sobinud kokku. Tõenäosus, et see paarike siin rannas ajaviiteks julmi ohvriitust sooritas, hakkas järjest ebausutavam tunduma. Halvimal juhul oleksid nad lihtsalt metsas väheke lõket teinud ja vorstikesi grillinud.

„Niisiis. Vastake palun täiesti ausalt – saan ma õigesti aru, et te ei ole mingi templirüütel, reptiil või satanist? Aga öelge, nagu mees mehele, miks te oma auto just pentagrammi keskele parkisite? Kas lootsite, et see kaitseb kuidagi kurjade jõudude eest, kuni te autos viljakusriitu-

„Tule, hakkame minema. Kõik on ära läinud.”

Nadja istus rooli ja tagasitee sõitsid nad vaikides.

Kui auto lõpuks politsei parklas peatus, oli Tõnu jõudnud otsusele.

„Tuleb kutsuda päkapikumees.”

„Aga milleks jälle tema?” ei saanud Nadja aru. „Ta on ju pedofiil, mitte mingi satanist. Pealegi, mitte selline... vägivaldne.”

„Rollimängud. Kääbikud. Kaabud. Habemed. Völukepid. Ptüi, kurat – völukepid! Ja selline jobu jalutab igal pool vabalt ringi ja võib iga kell kas või kuulutuse lehte panna, et organiseerib lastelaagrit! Seda tüüpi võib igal võimalusel pinnida, et ta liiga tähtsaks ei läheks.”

Läbi linna jalutas pisike vatsakas härra. Tema pead ehtis roheline tuutukujuline

si sooritate? Või tundus see lihtsalt lahe koht?”

Valmar ei saanud sellest ime-likust uurijast päriselt aru. Küsimused olid pikad, keerulised ja segased. Aga ju siis nii peab. Ilmselt on politseil töö väljaselgitamiseks mingid uued mood-
sad meetodid.

„No tõesti polnud midagi näha... et siin selline jama on. Ma ei oleks kindlasti siia parkinud. Paks udu, pime. Äkki saab ilma trahvita, ma tõesti ei teadnud...”

„Kas teil tuled on korras? Sõitsite tuledega?”

„Jaa, muidugi korras. Ülevaatus tehtud, kindlustus, kõik on olemas. Ja tuledega sõidan öösel loomulikult.”

„Kas te juua täis olite?”

„Ei, taevast hoidku, kindlasti mitte! Ma ei joo üldse.”

„Hea küll. Nadja, too alkoomeeter.”

Alkoomeetri näitu nähes noogutas Tõnu aeglaselt ja astus seejärel mõõdetud sammul mere suunas. Ta tahtis omaette olla ja tühjal rannal jalutades nähtu üle järele mõelda. Liiv ja kivikesed tegid jalgade all huvitavat häält. Meri loksus rahustavalt. Tehku inimesed mis jaburusi tahes, meri on ikka meri – juba miljardeid aastaid. Võimas.

Pool tundi hiljem sai Nadja ta kätte sündmuskohast poole kilomeetri kaugusel.

„Rollimängud. Kääbikud. Kaabud. Habemed. Völukepid. Ptüi, kurat – völukepid!”

Järgneb...

MIS ON MIS?

Reptiil – Vandenõuteoreetikute meelest inimesekujuline paha olend teisest dimensioonist. Näiteks president Bush, inglise kuninganna, Tony Blair...

Satanist – Rahvalik üldnimetus igasuguste musta maagia ja muu sellise fänni kohta. Peale selle mõni mässumeelne mõtleja, kes flirdib vanakuradi nimega.

Templirüütlid – 1307. aastal hävitatud rüütlordu, mille kõlav peremeheta jäänud nimi on ahvatlenud paljusid MTÜsid läbi ajaloo.

Pentagramm – Viisnurk. Kriipseldus, mis on vähemalt viimased 5000 aastat sümboliseerinud müstikute meelest kogu eksistentsi.

„Kon-Tiki”

Režissöör:

Joachim Rønning,
Espen Sandberg

Osades: Pål Sverre Hagen,
Anders Baasmo Christiansen

Elu nagu filmis. Viimne võttepäev

Kloostripõlengu taustal lahkuvad Gabriel (Aarne Soro) ja Agnes (Triinu Meriste) rüüstepaigalt inimhobuste seljas, pärisnõudused olevat jalutama läinud.

Arvustus

Maiu Nurka
kriitik

„Viimse reliikvia” ainetel valminud vabaõhulavastus „Viimne võttepäev” on humoorikas pildistik, mis meenutab tsirkust.

Plaan on üldjoontes 1960-ndate järgi, duublimest jääb aga kahetsusväärselt napiks. Kontseptsioon on teoorias olemas küll, aga kui tahad käega katsuda, jäädk (mööda lava) tühi- ja tuult taga ajama.

Režissöör on võttepaigalt sääred teinud. Gabriel peab homme juba Hollywoodis Hamletit tegema. Ja kus on Agnes? Võtteplatsil on täielik kaos.

„Viimse võttepäeva” tegevus on üles seatud Viljandi ordu- linnuse varemetesse, kujutades 1960. aastate lõppu, mil oli käimas „Viimse reliikvia” filmimise viimane päev. Ülesvõtmisel on aga olulised plaanid, nagu Gabrieli kaljult alla viskamine, Agnese ja Gabrieli suudlus suure kivi taustal, Agnese piitsutuspuhastus ja kloostri päästmine, kloostri põleng. Duubliga peaks viimase päeva jooksul ka ühele poole saama, et „iga pilt oleks purgis”, ütleb kaamera- mees Palderjan (Tarvo Vridolin). Vridolin on kiireloomuline (käsi)töömees, kes suunab kaamerat sinna, kuhu vaja, ja nii kiiresti, kui tarvis.

Reliikviafilmis Jägala joal puutünnis hulpinud pioneerimise missioonil olev munk otsustatakse laval paremate vahendite puudumisel filmilindile võtta veesinise siid- lina abil, millega lisatakse mehe ülakeha kõrgusele lai- nelik värelev efekt. Amatöör-

Režissööri pilgu saatel võetakse üles Gabrieli ja Agnese lemmehetke segavaid külamehi.

Fotod: Mikk Mihkel Vaabel

lust süvendab oskamatu mõõ- gavõitlus ning dublante- robustne ja agar sisse-välja lüli- tamine, mis annab filmindu- sele isearanis madala registri. Lavaruum on täis inimesi, kes ei tunne oma tööd täiel mää- ral, aga teevad vägisi ära, sest tegemata ometi ei jää. Kesised

Kontseptsioon on nagu filosoofia, mille suunda saab pöörata, kui vaja.

duublid ja ühekorndne lihvima- tus annavad loole lõpuks taot- lusliku kollase maigu, sest kva- liteet on kadunud ja sisu välja venitatud.

Tegemist on paroodiamai- gulise tükiga, mis mõjub ker- gelt, aga on samal ajal tihe. Hoolimata komöödia oskus- likust seadest tekitab piiritu aus naer tugeva rõhu. Endi- ses Nõukogude Liidus menu- kaks osutunud filmis on Pee- ter Jakobi ja Eve Kivi näol üles astunud vaid paar eest- last. Gabrieli (Aarne Soro) vene aktsent ja segunev leksi- ka koos nõrgalt hõõguva vai- mulambiga näitab sellele toi-

gale suisa näpuga. Näitleja töövahend on tema nägu. See- tõttu on terase meele ja näit- lejameisterlikkuse puudumi- ne probleem vaid režissöör Siimule (Janek Vadi), kes enamik aega jalgu trampides peast kin- ni hoiab.

Samal ajal osutatakse eten- duses teravalt ka ajale. 1960- ndad vs. 2010-ndad, mille taustal koorub küsimus kva- liteedi kohta. Peeter Simm on kasutanud teatri ja filmi võt- teid. Filmimine toimub vahe- tult, samal ajal projitseeritakse seinale ka vastav kaader val- misfilmist – ehtsast „Viimsest reliikviast”. Paralleelsete pilti- de kaudu luuakse võrdlus, mis ei kannata kõrvutust. ●

„Viimne võttepäev”

Ugala suvelavastus

Esietus 09.08.2013 Viljandi Kaevumäel ordu- linnuse varemetes

Autor: Margus Kasterpalu, Ilmar Raag, Jüri Ehlvest

Lavastaja: Peeter Simm

Kunstnik: Mare Raidma

Osades: Tarvo Vridolin, Meelis Rämmeld, Janek Vadi, Aarne Soro, Tanel Ingi, Triinu Meriste, Carita Vaikjärv, Andres Tabor

Jim Jarmuschi kummastav maailm

Täna algab Sõpruse kinos palavalt oodatud filmisünd- mus: Ameerika filmilavastaja Jim Jarmuschi retrospektiiv. Jarmuschi minimalistlikus stiilis seikluslikud linnavesternid keskenduvad peamiselt tege- laskujude ja meeolu arengule ning toetuvad narratiiv- vile vähe. Tema pisisulidest, päevavarastest ja petistest pea- tegelased mõjuvad esimesest hetkest sümpaatselt ning mäs- sivad meid õrnalt katkematus- se lummusesse. ● EPL

Kava

●● Täna

Võimu piirid / Limits Of Control (USA 2009)

●● Homme

Murtud lilled / Broken Flowers (USA 2005)

●● Reedel

Kohv ja sigaretid / Coffe And Cigarettes (USA 2003)

●● Laupäeval

Kummituskoer: samurai tee / Ghost Dog: The Way Of The Samurai (USA 1999)

●● Pühapäeval

Surnud mees / Dead Man (USA 1995)

●● Esmaspäeval

Öö Maa peal / Night On Earth (USA 1991)

Guggenheim pürib oma muuseumiga jälle Helsingisse

Kuigi Helsingi linnavalitsus ütles korra Guggenheimeri muuseumile ei, on filiaali rajamiseks uus plaan varuks.

Augusti alguses viibisid Soomes Guggenheimeri fon- di juht Richard Armstrong ja peavarahoidja Ari Wiseman. Helsingin Sanomat kirjutab, et Armstrong käis juba veeb- ruaris Helsingis otsustajatega vaikselt kohtumas ning neile uusi plaane tutvustamas, ja meenutab, et muuseumifiliaali eelmise rajamise katse ajal heitis avalikkus fondile ette asja- ajamise läbipaistmatust. Guggenheimeri fondi mäng on kõr- getasemeline, kohtuti muu hulgas kultuuriminister Paavo Arhinmäkiga, Helsingi linna- pea Jussi Pajuneniga ning kaitse- minister Carl Haglundiga.

Tehti neli viga

Armstrongi sõnul tehti eel- misel korral neli viga, lähene- ti valesti muuseumi asukoha- le, rahastamisele, mõttele ning suhetumisele olemasolevate institutsioonidega. Uute või- malike asukohtadena kaalu- takse Länsisatama ja Töööl- lahti kanti, samuti peaks ära jääma sundlaulatus Helsingi kunstimuuseumiga.

Kuna eelmisel korral hei- deti era- ja munitsipaalsektori koostöös sündiva muuseumi rajamisplaanidele ette häma-

Guggenheimeri muuseum Hispaanias Bilbaos

rust maksumaksja raha kasu- tamise koha pealt, lubab fond nüüd hoida avatud joont. Aja- lehe andmetel peaksid praegu- se plaani järgi maksumaksjaid asendama sponsorid.

Plaanid antakse Helsingi linnale üle septembris, see- järel toimub avalik arutelu. Armstrong ei täpsustanud, millised on prognoosid muu- seumi kulukuse ja tasuvuse kohta, kuid eeldatav aastane külastajate hulk peaks olema suurem. Viimati pakuti sel- leks pool miljonit inimest. ●

Mart Niineste

6 TEISTMOODI KONTSERTI

8.august - Lohusalu Sadam - **PÕHJA-TALLINN/Getter Jaani** / Kaeri Sillamaa LAULULAPSED
9.august - Tartu Hansahoov - **PÕHJA-TALLINN/Getter Jaani** / Kaeri Sillamaa LAULULAPSED
15.august - Lohusalu Sadam - **Smilers** / Parimad hitid läbi aastate
23.august - Tartu Hansahoov - **Smilers** / Parimad hitid läbi aastate
23.august - Lohusalu Sadam - **Tanel Padar/Evelin Võigemast**
30.august - Tartu Hansahoov - **Tanel Padar/Evelin Võigemast**

Postimees 182 Kroonika Piletid müügil Statolits, Piletilevis ja kohapeal! ALGUS 21.00

Põhumaja säästab kütet ja on samal ajal mõnusa sisekliimaga

Põhumaja on tõhus ehitis, mida „Kolme põrsakese” hundi kombel ümber puhuda ei anna.

Signe Kalberg
signe.kalberg@epl.ee

Koordi külas asuva sajaruutmeetrise ühekorruselise savist, roo- ja põhupakkidest ehitatud maja keskmine kütteenergia vajadus on kõigest veidi üle poolesaja kilovatti ruutmeetrile aastas. Kui võrrelda seda tavalise maja keskmise küttekuluga, mis on 250 kilovatti ruutmeetrile, ja energiasäästlikult ehitatud uuselamutega, mille keskmine kütteenergia kulu on 100–150 kilovatti ruutmeetrile aastas, siis savi-põhumaja annab märgatavat rahasäästu eelkõige kütelt. „Muud kulutused on nii nagu tavalistes majades – elektrile, veele. Muidugi, kui suvi on palav, pole vaja kulutada elektrit ventilaatoritele, sest maja hoiab sees mõnusalt jahedat temperatuuri,” ütleb Sven Aluste, kes on koos naise ja nelja lapsega endaehitatud põhumajas elanud juba viis aastat.

Suvel, kui termomeeter näitab õues 29 soojakraadi, on toas kõigest 19 kraadi. Sven Aluste ütleb, et ta eelistabki veidi jahedamat eluruumi, kus keskmine õhutemperatuur on ka talvel 20 kraadi ümber. See-eest on õhuniiskust ainult 54%, mis olevat inimesele kõige parem, ühtlasi ei ole n-õ hingavas savimajas, kus elatakse aasta läbi sees, kunagi hallitusohtu. „Savikiht tegeleb liigse niiskusega ja põhk annab hoonetele soojustuse,” selgitab Aluste.

Tuhat roopakki

2008. aastal püstitatud hoonetele, mis nüüd on kasutuses seminaride ja koolituste kohana ning siiani olnud ka Aluste pere eluase, kulus tuhat pakki ehk kaks veoautotäit pressitud roopakke, lagi on soojustatud põhupakkidega. Savi on kulu- nud ligikaudu kümme tonni, liiva kolm korda rohkem. Nii seest kui ka väljast katab maja 3–10 sentimeetri paksune savikrohv. Kolmekordseid puitraamidega pakettaknaid ääristab voolujooneline savikrohv. Hoonet kütavad kaks ahju, üks on kividest ja kaetud savikrohviga, teine raketahi, mille eelis võrreldes tavaahjuga ongi kütuse parem põlemine ja väiksem kulu.

Sügiseks loodab Aluste pere valmis saada uue kodu, mille ehitus parasjagu käib. See on Eestis esimene ovaalse kujuga elumaja, millel on kaks korrust ja 200 ruutmeetrit elamisruumi. „Ehitame hübridkonstruktsioonil [sada aastat vanadest palkidest akende-uste karbid pluss kandvad

Aluste pere valmimisjärgus põhumaja

Foto: Signe Kalberg

põhupakid] suurtest põhupakkidest ellipsikujulist mõnusat majakest,” selgitab Aluste.

Ta kinnitab, et tänapäevase looduslike materjale kasutades saab rajada väga väikese küttekuluga hoone. Pea igale inimesele peaks olema jõukohane ehitada maja looduslikest materjalidest, mis asuvad meie jalge all ja pole tervisele kahjulikud ega koorma keskkonda ka pärast meie eluaega. Sveni teada on Eestis ligikaudu 60 põhumaja, osa neist suvemajad-saunad-abihooned. Elumaju on vahet mõnikümme. „Savi-põhu segu on ehituses kasutatud juba mitu tuhat aastat. Maailma vanim põhupakkidest maja asub Nebraskas, kus 1905. aastal ehitatud majake on püsti tänaseni. Vastu on ta pida-

uue seguga tihendada ja muud kulu polegi. Seda hirmu, et hiired põhupakkidesse pesa teeksid ja aja jooksul tuleks hakata põhupakke välja vahetama, ei ole. Põhu- või roopakid on nii tihedalt kokku pressitud ja üle krohvitud, et sein on hiirekindel.

Kindel ehitis

Pole ka maja laialivajumise ohtu. Kuigi majal pole tava- pärast puitkarkassi, on põhupakid iga kahe rea tagant koor- malindiga kokku tõmmatud ja puupiikidega tugevdatud. Nii seest kui ka väljast jäigastab kogu ehitise krohv.

Kokkuvõttes ei pruugi põhumaja tulla tavalisest majast palju odavam (sõltub tegija soovidest). Ent Sven Aluste on tegelenud looduslike ehitusmaterjalide uurimise ja kasutamise juba aastaid. Enne kui Alusted rajasid kodu Järvamaale Koordi külla, elasid nad Tallinna

vanalinnas. Ühel heal päeval pakkis ta naisega asjad, jättis mugavustega korteri ja kolis oma nelja lapsega elama Järvamaale Kooli talu maadele.

Ühel või teisel moel on Sven Aluste osaline paljude viimasel ajal Eestisse püstitatud savimajade sünniloos, sest oskajaid mehi, kes peale savi- maja ehitamise oskaksid ka teisi innustada ja õpetada, on Eestis veel väga vähe. ●

Ehitati juba ülemöödunud sajandil

- Maailma esimene põhumaja ehitati 19. sajandi lõpus USA-sse Nebraskasse.
- Põhumajade ehitus on seotud põhupakkemasina leiutamisega 19. sajandil.
- 19. sajandi lõpus ehitati palju põhu- ja savimaju Lõuna-Eestisse.
- Eesti uuema aja põhumaja-dest ehitati esimene 2002. aastal Soomaale.
- Esimene põhu-savimaja valmis 2007. aastal Järvamaale Koordi külla.
- Kümne aasta jooksul on Eestis valminud ligi 60 põhumaja.
- Eesti põhumaja keskmine suurus on umbes 150 ruutmeetrit.
- Enamikus riikides on savi-põhumaja ehituse puhul tegemist reguleerimata valdkonnaga, mida edendavad entusiastid.
- Ainult Saksamaal, USA-s ja Austraalias kehtivad põhumajade ehitusstandardid.

Allikas: Sven Aluste

Suve parimad soodushinnaga kinnisvarapakumised

- 500 € väärtuses kodukaupa **Euronicsist**;
- kinnisvara eksperthinnang –10% ja **Domus Kinnisvara** konsultatsioonid 0 €;
- paindlikud lahendused **Swedbankist**.

Vaata lisainfot

www.domuskinnisvara.ee/superpakkumised
või helista 646 4035

Koostöös:

Swedbank

Kampaania kestab kuni 31.08.2013

Krohv on see, mis kogu ehitise nii seest kui ka väljast jäigastab.

MOSKVAST TULI KANTERI ÜHEKSAS MEDAL

Oma karjääri jooksul on Gerd Kanter võitnud koguni üheksa tiitlivõistluste medalit: olümpia-mängudelt kuld ja pronks, MM-idelt koos Moskva üs kuld, kaks hõbedat ja kaks pronksi ja EM-idelt kaks hõbedat. Eesti Päevaleht meenu- tab ka Kanteri esimest kaheksat medalit. **EPL**

2005
Helsingi MM
hõbemedal

2006
Göteborgi EM
hõbemedal

2007
Osaka MM
kuldmedal

Pronksimees Gerd Kanter: medaliga rahul, tulemusega mitte

**Kergejõustiku
MM 2013
Moskvas**

Meelis Naudi
Moskva

**Üheksakordse tiitlivõist-
luste medalimehe sõnul
sai eile MM-i kettaheite-
ringis tema väsimus
tahtejõust võitu.**

Moskvas karjääri üheksan- da tiitlivõistluste medalit võit- nud Gerd Kanter tunnistas, et esimene pronksivõidu järgne emotsioon oli nõrk, sest ta loot- tis heita ketast märksa kauge- male kui 65.19.

„Ma ei ütle, et ma pole pronksiga rahul. Lihtsalt emotsioon medalivõidust oleks parem, kui suutnuksin siin heita 67,5 või 68 meetrit. Esimene emotsioon on hetkel nõrk,” tunnistas pisut pettu- nud Kanter pärast võistlust.

Maaimeistrivõistlustelt viienda medalit võitnud Kante- ri parim heide sündis teisel kat- sel, pärast avavooru oli Kan- ter 64.90-ga juhtinud. Alates kolmandast katsest tema hei- tetehnika lagunes ja tabelisse tuli neli mõõtmisele mittelai- nud katset. „Mingid rütmilised probleemid olid. Juba esimene liigutus oli vale ja kõver,” sel- gitas Kanter oma ebaõnnestun- nud katseid.

„Ma arvan, et see oli ker- ge väsimus, mis jäi täna (eile – toim) tahtmise- le peale. Võistluse algfaasis oli näha, et kui 65 meetri- le saaks kasvõi 1,5 meetrit juurde, oleks hea. Ausalt öeldes ei olnud ühtegi heidet, kus oleks tundu- nud, et siis võiks midagi ena- mat tulla,” tunnistas Kanter otsekoheselt.

Noored selja taga

Tema sõnul lubanuks vorm märksa enam. „Viimased treeningud näitasid ka, et loot- ust on. Eelmise aasta Londoni olümpia kogemus oli samuti, et suudan tiitlivõistlusel hoo-

aja tippmargi heita. Eks tuleb see hea vorm järgmistel võist- lustel realiseerida. Näiteks Tee- mantliigas, kus on intrigeeriv seis,” lausus Kanter.

Küsimusele, kas Moskvas võidetud pronks on tema kar- jääri kõige raskemini tulnud medal, vastas Kanter: „Noor- ed poisid olid selja taga küll. Mina ise ei suutnud oma posit- siooni ka kuidagi kindlustada. Vahest meetrikese oleks või- nud täna (eile – toim) juurde pigistada.”

**Ausalt öeldes polnud ühtegi
heidet, kus oleksin tundnud,
et võiks enam tulla.**

Maaimeistriks krooni- ti Moskvas juba kolmandat korda järjest Robert Harting. Sakslase seeria oli võimas: oma parima 69.11 heitis ta neljan- das voorus, peale selle suutis heita veel 69.08 ja 68.13. Hõbe- medalit võitis Piotr Małachows- ki 68.36-ga. Kahel korral hei- tis poolakas ka üle 67 meetri. Tänavu juunis oma tippmargi 67.46-ni viinud sakslane Mar-

MM-i katkestanud Šadeiko: väga kahju, et see võistlus niimoodi lõppes

**Eesti rekordit jahtinud
Grit Šadeiko jättis vigas-
tuse tõttu Moskva MM-i
pooleli.**

Meelis Naudi
Moskva

„Väga kahju, et see võistlus niimoodi lõppes, aga pean ennast lohutama sellega, et võistluseid tuleb veel,” sõnas Moskvas vigastada saanud Grit Šadeiko pärast teisel päe-

val seitsmევოistluse katkesta- mist. Šadeiko edasivõistle- misele sai saatuseks kau- gushüppe avakatsel saadud põiavigastus: ta väänas maan- duses vasakut jalga. Teisel kat- sel jättis ta hoojooksu poole- li ja sörkis longates läbi kasti, valugrimass näol. Viimasest katsest Šadeiko loobus.

„Maandusin kaugushüp- pe esimesel katsel halvasti ja valu käis põlast läbi. Pärast seda jooksusammu enam teha ei saanud. Just tõuke-

sammu ei saanud teha,” sel- gitas 24-aastane Šadeiko, kes oli avapäeva järel Eesti rekordi graafikus kõigest 38 punk- tiga miinuses.

Neli isiklikku rekordit

Eesti koondise arsti doktor Mihkel Mardna sõnul oli katkestamine mõistlik otsus, sest Šadeikol ei olnud enam võimalik korralikku punkti- summat püüda. „Kuna vasak jalg on odaviskes Griti tugi- jalg, oleks järgmisel alal osa-

TULEMUSED

NAISTE SEITSMEVÕISTLUS

1. Hanna Melnitsenko (UKRAINA) 6586 (13,29-1.86-13.85-23,87-6.49-41.87-2.09,85),
2. Brianne Theisen Eaton (KANADA) 6530 (13,17-1.83-13.07-24,18-6.37-45.64-2.09,03),
3. Dafne Schippers (HOLLAND) 6477 (13,30-1.77-12.91-22,84-6.35-41.47-2.08,62), ...,
21. Mari Klaupe 5924 (13,99-1.74-12.85-25,54-5.77-50.15-2.18,57), Grit Šadeiko (PILDIL) katkestas pärast kaugushüpet (13,40-1.77-11.49-24,46-6.11)

lemine tähendanud suurt riski. Vahest saab ta sel hooajal veel kuskil võistelda, kuid sellise vigastuse puhul on oluline, et see ei muutuks krooniliseks ja ravitaks korralikult välja,” selgitas Mard-

**Valu käis põlast
läbi ja pärast seda
enam jooksusammu
teha ei saanud.**

na. Tema sõnul kulub Šadeiko põiavigastuse raviks esi- algsel hinnangul kolm kuni kuus nädalat.

Trauma täpsem tõsidus selgub homme, kui Šadeiko läheb doktor Madis Rahu juurde magnetresonantsto- mograafilisele uuringule.

MM-i debütandi Mari Klau- bi nägu väljendas pärast kahe- päevast rasket pingutust rahulolu. Kahe päeva jooksul püstis 23-aastane neiu Luž- niki staadionil seitsmევოistlu- ses ju koguni neli uut isiklikku rekordit. Samal ajal jäi tema südamele kripeldama, et suurim siht ehk kogusumma uus mark jäi tulemata.

„Kaugus oli nagu kõr- guski, ei saanud [hoojook- su] klappima ja tehniliselt läks nihi. Oda läks hästi, olen uue taseme saavutanud, 800 meetrit oli raske, lootsin joosta 2.16-ga, aga natuke jäi puudu,” võttis Klaupe teise võistluspäeva kokku. Kogu- tud 5924 punkti andsid tal- le 21. koha, juuni lõpus Tal- linnas püstitatud isiklikust tippmargist jäi lahutama 78 punkti. ●

2008
Pekingi OM
kuldmedal

2009
Berliini MM
pronksmedal

2011
Daegu MM
hõbemedal

2012
Helsingi EM
hõbemedal

2012
Londoni OM
pronksmedal

KOMMENTAAR

Vana karu uutmoodi tantsima ei õpeta

Raul Rebane

Gerd Kanteri endine tiimijuht

Pärast Londoni Teemantliigat ja Eesti meistrivõistlusi pidasin Gerd Kanteri medalivõidu tõenäosust suureks. Kui seda täna (eile – toim) poleks tulnud, oleksin olnud väga üllatunud. Tulemus oli muidugi nõrk, ta on võimeline palju rohkemaks.

Ega vana karu päris uutmoodi tantsima ei õpeta. Suur muudatus Gerdi vaimses ettevalmistuses toimus 2011. aastal juuli alguses enne Daegu MM-i, kus medalit tõenäosus oli võrreldes Moskvaga väga väike.

Juba siis ei olnud Gerd enam nii kiire ja võimas kui 2005 kuni 2009 ja tuli kohaneda, eelkõige kasutada oma suuri kogemusi, suurendada järsult puhkuse mahtu. See toimus ja kolm medalit on tulnud.

Täna (eile – toim) suuri üllatusi ei olnud. Sellist lõpptulemust pidasime Vesteinniga (Hafsteinsson, Kanteri eelmine treener – toim) juba eelmisel sügisel loogiliseks. Kui midagi on ootamatut, siis ehk see, et noorte talentide juurdekasv on olnud üllatavalt aeglane ja et tulemuste tase kolmandast kohast alates oli nii nõrk.

See oli Gerdi esimene medal ilma minu ja Hafsteinssoni abita ja hea, et niimoodi. Gerd saab nüüd kogenud sportlasena iseenenda eest vastutada ja teha ise oma otsused. See on talle väga oluline ja nüüd pole tal meie varju peal. Oleksin küll heameelega näinud,

et praegused muudatused nagu ketta vahetus, hommikuvõistluste simuleerimine jne oleksid toimunud eelmisel aastal, ehk oleks siis vähem närve kulunud ja medal Londoni olümpial ka teist karva olnud. Aga hea, et niigi läks.

Gerdil võib veel ees olla hulk häid aastaid, aga see eeldab pidevat muudatust, oma keha ja võimaluste timmist. Lihastelt läheb tähelepanu ajule, sest lihased ei saa selles vanuses enam nii head olla kui 26-aastaselt. Aga juba praegu on ta klassik ja mitte ainult Eesti ulatuses. Üheksa tiitlivõistluste medalit individuaalalal on midagi sellist, mida on ajaloos suutnud vähesed. Nutan siamaani taga 2010. aasta Barcelona EM-i neljandat kohta, sest kui see oleks olnud medal, siis kümme medalit järjest oleks teinud ta absoluutselt unikaalseks.

KOMMENTAAR

Medalivõit on peamine

Vésteinn Hafsteinsson

Gerd Kanteri endine treener

Esmalt soovin muidugi Gerdi ja kogu Eesti rahvast medalivõidu puhul õnnitleda. See on kõige tähtsam, et Gerd suutis võita medalit.

Olen kindel, et Gerd ei ole tulemuse üle õnnelik. Tal oli halb õhtu ja alates 2004. aastast on see tiitlivõistlustel Gerdi kõige kehvem tulemus, aga ta suutis oma kõige madalama tasemega medalit võita.

On selge, et ta oli tehnikaga hädas, kui vaadata, et neli heidet ebaõnnestusid. Ta oli nii tehniliselt kui ka rütmiliselt liimist lahti ja ei saanud heitest vajalikku kiirust kätte.

Hooaja tulemusi vaadates oli ebareaalne loota, et Gerd oleks suutnud Hartingut või Matachowskit edestada. Ta lihtsalt ei ole olnud sel hooajal nendega samal tasemel. Gerd valitses kettaheitel aastatel 2007–2008, ent alates 2009. hooajast on domineerinud Harting ja Matachowski ning Gerd ja Haddadi võidelnud astme võrra madalamal. Võib-olla on Gerdi parimad aastad seljataha jäänud, ent kindlasti on temas säilinud võitlejahing ja olen selle üle uhke.

TULEMUSED

KETTAHEITE LÕPPVÕISTLUS

1. Robert Harting (SAKSAMAA) 69.11 (PILDIL), **2.** Piotr Matachowski (POOLA) 68.36, **3.** Gerd Kanter 65.19, **4.** Martin Wierig (SAKSAMAA) 65.02, **5.** Victor Hogan (LAV), 64.35, **6.** Robert Urbanek (POOLA) 64.32, **7.** Vikas Gowda (INDIA) 64.03, **8.** Viktor Butenko (VENEMAA) 63.38, **9.** Yenifer Frank Casañas (HISPAANIA) 62.89, **10.** Jorge Y. Fernández (KUUBA) 62.88, **11.** Julian Wruck (AUSTRALIA) 62.40, **12.** Mario Pestano (HISPAANIA) 61.88

Soe käepigistus võitja Robert Hartinguga, kellele Kanterist seekord võrdset vastast polnud.

Medalivõidu heite tegi Kanter sel korral juba teises voorus, järgmised neli katset aga ebaõnnestusid.

tin Wierig jäi Kanterist 17 cm kaugusele ja 65.02-ga neljandaks. Üle 64 meetri heitsid Moskvast veel kolm meest.

Pärast võistlust lisas olukorrale pinevust tõik, et Eesti kergejõustikuliit kaalus hõbedamehe Matachowski vastu protesti esitamist.

Nimelt filmis tema treener oma õpilase heiteid iPadiga ja näitas neid seejärel reeglitevastaselt Matachowskile. Eesti koondise juht Marko

Aleksejev käis pärast võistlust intervjuudealas Kanterilt küsimas, kas ta on protestiga nõus. Kanter mõtles pisut ja vastas siis eitavalt. „Oleks ma Matachowskist 10 cm kaugusele jäänud, oleks sellel mõtet. Ei ole mingit tuju paremat medalit saada,” põhjendas ta.

Kanter lisas, et on siiski poolakate käitumisest nõrdinud. „Reeglid on reeglid. Videote vaatamised on keelatud.”

Mägi jahtis uude sekundisse mahtuvat aega

Eesti 400 meetri tõkkejooksu rekordimees Rasmus Mägi jooksis eile ennast MM-il 16. kohale.

Mägi võitis juuli keskel Tampere U-23 vanuseklassi EM-il pronksmedali ajaga 49,19. Ta hindas, et sarnase rütmiga oleks ta võinud eile Moskvast välja pigistada aja 49,00, ent läks välja täispannaga ja jahtis veelgi võimsamat aega.

„Üritasin kiiremini alustada ja tõkkeid tehniliselt paremi-

ni ületada kui eeljooksus, aga tagakurv läks halvasti. Äkki sellepärast, et Gerd Kanter heitis seal just parasjagu ketast?” viskas Mägi jooksu järel nalja.

Risk ei õigustanud

„Kaheksanda tõkke ees pidin pidurdama ning üheksas ei olnud samuti rütmi poolest hea,” lisas ta. Nii et seekord võetud risk ennast veel ei õigustanud.

Kahekordse olümpiavõitja Félix Sánchezega ühes pool-

Rasmus Mägi

Foto: Marko Mumm/EKJL

finaalis olnud Mägi lõpetas oma jooksu ajaga 49,42 ja oli kuues, ka enda nimel olevast Eesti rekordist 49,19 jäi selle tulemusega puudu.

„Kui keegi oleks mulle enne MM-i öelnud, et saan 16. koha, siis hetkeseisuga olen rahul. Eelmisel sügisel lootsin enam, talvine trauma tõmbas aga lootused alla,” nentis Mägi. Suuremaid lootusi oli jooksjärgi hellitanud seetõttu, et kaks aastat tagasi Daeguse pääses esikaheksasse veel ajaga 49,07.

Moskvas poleks aga sellise ajaga finaali asja olnud. Esikaheksasse jõudmiseks oleks tulnud välja joosta koguni nii võimas aeg kui 48,69. Ühtlasi nentis Mägi, et võrreldes eeljooksuga olid ta jalad poolfinaalis kangemad. ●

Meelis Naudi, Moskva

MM-I MEDALIVÕITJAD

Jelena Issinbajeva

NAISED

3000 m takistusjooks:

1. Milcah Chemos Cheywa 9.11,65, **2.** Lidya Chepkurui (MÖLEMAK KENYA) 9.12,55, **3.** Sofia Assefa (ETIOOPIA) 9.12,84;

20 km käimine:

1. Jelena Lašmanova 1:27.08, **2.** Anisja Kirdjapkina (MÖLEMAK VENEMAA) +0.03, **3.** Hong Liu (HIINA) +1.02; **Teivashüpe:** **1.** Jelena Issinbajeva (VENEMAA) 4.89, **2.** Jennifer Suhr (USA) 4.82, **3.** Yarisley Silva (KUUBA) 4.82

MEHED

400 meetrit:

1. LaShawn Merritt 43,74, **2.** Tony Mcquay (MÖLEMAK USA) 44,40, **3.** Luguelín Santos (DOMINIKAANI VABARIIK) 44,52; **800 meetrit:** **1.** Mohammed Aman (ETIOOPIA) 1.43,31, **2.** Nick Symmonds (USA) 1.43,55, **3.** Ayanleh Souleiman (DIJBOUTI) 1.43,76

Andres Sõber: ma ikka siin õrritan Janar Taltsi, et tulgu Tarvasse

Intervjuu

Ivar Jurtšenko
Coimbra, Portugal

Tarvas pole enam niisama klubi, mängitakse ikkagi eurosarjas, rõhutab Rakvere meeskonna peatreener Sõber.

Eesti korvpalli kuldsuu Andres Sõber tiirutab Eesti rahvuskoondisega mööda Euroopat. EM-valiksarja mängud on Rakvere Tarva peatreeneri viinud Austriasse, Hollandisse ja Portugali, kus Eesti eile võõrustajatega mängis.

Koondise kõrvalt tuleb Sõbral pidevalt tegeleda klubi asjadega – Rakvere Tarva koosseis täieneb iga päevaga. Eeloleval hooajal peaksid viimaste aastate pronksimeeskonna tuumiku moodustama number ühe kohal ameeriklane Cordero Bennett ja Sander Saare, teisel-kolmandal kohal Juris Umbrasko, Silver Lepik ja Kristo Saage, neljandal-viiendal kohal Māris Ļaksa, Rait Keerles ja veel üks ja veel üks välismaalane. Esmalt tuleb katsetele 206 cm pikkune ameeriklane Dennis Mims.

● **Kas eelmise aasta meestest, kes Tarvast lahkusid, oleksid tegelikult tahtnud kedagi jätta?** Brandis-Raley Rossi, kui ta oleks 2000 euro eest tulnud. Hooaja lõpus kallistasime ja ta lubas, et kui Eestisse tagasi tuleb, siis vaid *coach*'i (ee treeneri) pärast. See teeb ka mulle natuke au, suutsin temast niivõrd palju välja pigistada, mille tulemusena ta jõudis Kreeka meistrisarja.

● **Kas sa Reimo Tamme ei tahtnud jätta vägesid juhatama?** Ei. Ta hakkas poole hooaja pealt lolli mängima. Mina ei salli sellist asja, kui sa oled ebaaus. Pool hooaega oli ta väga hea, aga kui siis panid vastas talle käe kõri peale ja võtsid rajalt maha, siis kukkus ta teisi süüdistama ja näpuga näitama.

● **Eluagse TÜ/Rocki mehe Silver Leppiku said lihtsalt nõusse?**

Sain küll. Ta tuli Rakverre ja viie-seitsme minutiga sain aru, et on meie mees. Vaatas silma sisse ja ütles, et lepingule kohe alla ei kirjuta, käib enne Hiina turneel ära, aga pärast räägime kindlasti edasi. Tartu treenerid vangerdasid ta pooleks ja ajasid vibra sisse. Kujutan ette, kuidas kolmik Saage, Leppik, Umbrasko hakkab paugutama.

● **Rait Keerles jäeti koondisest kõrvale, kuna iseloom pole kiita. Sa läksid riskile ja võtsid ta Tarvasse.**

Mullu rõõmustas Sõber Tarvaga Eesti meistrivõistluste pronksmedalite üle.

Foto: Rauno Volmar

Rait tuli U-20 EM-finaalturniiri ajal minu juurde ja rääkisime. Mulle jäi mulje, et ta tahab südamega asja teha. Temasuguse mängija meeskonda saamine on kindlasti pluss.

● **Tarvas mängib teist aastat järjest FIBA EuroChallenge'i sarja, seekord juba alagrupiturniiril. Kas rahaliselt veate välja?** Eelarve tuleb natuke suurem kui mullu, aga teatud piiridest me ei suuda üle minna. Ma siin ikka õrritan Janar Taltsi, et tulgu Tarvasse. Ta on isegi minu käest küsinud: kas sul pikk on

juba olemas? Tema palgasummad on meile muidugi liiast, aga huvi üles näidata ikka tasub. Tarvas pole enam niisama klubi, mängime ikkagi eurosarja. Rakvere lihakombinaat toetab natuke suuremate summadega kui varem, Ramirent on juures. Eelmise aasta väikesed võlad saavad kohe likvideeritud.

● **Vahepeal liikusid kõlakad, et Tartu meeskond kaalub sind peatreeneriks kutsuda.** Mul ei ole ülikooli kantsleri Andres Liinatiga ühist vere-

gruppi. Tartule tuleks verevahetus igati kasuks. Nad ajasid Indrek Ruutu kõvasti taga ja Gert Kullamäe sai sellest teada ning oli nõrdinud, kuna asju ei aetud otse. Asi lõppes sellega, et Liinat sõitis Pärnusse ja rääkis Kullamäe rahanumbritega ikkagi pehme. Ruut ju loobus. Ainus asi, mis mind Tartu peale mõeldes heas mõttes kadedaks teeb, on eelarve. Oleks Tarval võtta suurusjärgus 600 000–700 000 eurot, siis ma ei vaataks ei Tartu ega Tallinna poolegi. ●

TÜ/Rock sõlmis hulga lepinguid

Tartu Ülikool/Rock palkas mängujuhiks 24-aastase ja 185 cm pikkuse ameeriklase Vincent Simpsoni. „Mulle meeldivad ründava stiiliga mängujuhid, kes on võimelised ise skoorima, aga samas ei unusta ka teisi,” ütles meeskonna peatreener Gert Kullamäe. Simpsoni pluss on ka see, et pal-

lur ei tule otse USA ülikoolist, vaid on Euroopa stiiliga juba harjunud. Möödunud hooajal mängis ta nii Ungaris, kus viskas keskmiselt 30 minutiga 9,8 punkti ja jagas 3,4 söötu, kui ka Slovakkias, kus näitajad olid 22 minutiga 10,9 punkti ja 3,7 söötu. Aasta varem pallis Simpson Saksamaal.

Joosep Toome kõrval jätkavad Tartus Marek Doronin, Timo Eichfuss ja Tanel Kurbas. U-20 palluritest liituvad Kristen Meister ja Kent-Kaarel Vene. „Ega neil meeste vahel esimesel aastal kerge olema ei saa, aga kindlasti tahan neile mänguaega leida,” ütles Kullamäe. **Pärt Talimaa**

Foto: Eero Vabamägi

Lätlased eile Tallinnas eelseisvaks kohtumiseks valmistumas.

90 aastat lahinguid Lätiga ja ainult üheksa võitu

Viimastes jalgpalli

MM-mängudes rappid

saanud Läti tahab võiduga väarikust taastada.

Aet Süvari
aet@epl.ee

Küllap on paljudel jalgpallisõpradel hästi meele kaheksa aasta tagune septembri alguse päev Tallinnas A. Le Coq Arenal. Staadioni tribüünid olid peaaegu välja müüdud ja 9000-pealist publikut polnud sel staadionil tollal just palju nähtud. Eesti sinisärkidega oli vastamisi Läti meeskond, aasta varem Portugalis EM-finaalturniirile pääsuga Balti riikide vutiajaloo säravaima peatüki kirjutanud koondis.

Eesti võitis mängu, MM-valikkohtumise 2 : 1 – ja see võit oli väga magus. Mitte üksnes tõsiasi tõttu, et tegemist oli naabritevahelise jõukatsumisega ja pisut suurema lõunapoolse „venna” alistamisega. Ei, see oli nimelt esimene võit, mis eestlastel õnnestus Läti üle jalgpalliplatsil saavutada pärast 1940. aasta juunikuus peetud kohtumist, mis lõppes samuti 2 : 1 Eesti kasuks ja jäi viimaseks matšiks, mille iseiseiva Eesti koondis enne okupatsiooni pidas. Kõik teised, juba taasiseseisvusajal mängitud matšid olid lõppenud kas Eesti kaotuse või viigiga.

Kaotus ja kaks viiki

Seis on sama nüüdki, kaheksa aastat hiljem: pärast toda matši pole meil enam õnnestunud Lätit ametlikus maavõistluses alistada, sest hiljem peetud kolmes omavahelises kohtumises oleme korra naabritele kaotanud ja kaks korda nendega viiki mänginud.

Eesti koondise peatreener Tarmo Rüütli rõhutas eilsel pressikonverentsil korduvalt lätlaste head taset ja individuaalset meisterlikkust. Ta ei teinud seda asjata: võrreldes meie koondisega on Läti omal tõepoolest platsile saata pisut rohkem nimekaid pallureid ja kuulsamates klubides pallivaid mängijaid.

Lätlaste suur uhkus on Artjoms Rudņevs, Saksamaa Bundesligas Hamburgi klu-

bis mängiv 25-aastane ründaja, kes küll on Läti eest seni loonud kõigest ühe värava. Samuti tuleb Eestisse nende veteranist kuldsaabas Māris Verpakovskis, kes praegu mängib Kreekas Ergotelises. Poola ja Venemaa liiga kõrval leidub lätlastel ka kaks Inglismaa esiliiga mängijat, noor kaitsja Vitālijs Maksimenko Brighton & Hove Albionist ja kogenud kapten Kaspars Gorkšs Readingust. Kogenud väravavaht Andris Vāņins mängib igapäevaelus Šveitsi FC Sionis.

Läti meeskonna peatreener on 36-aastane endine koondise ründaja Mariāns Pahars, kes sai selle koha alles juulikuus,

Rüütli rõhutas lätlaste head taset ja individuaalset meisterlikkust.

kui eelmine peatreener Aleksandrs Starkovs oma kohalt lahkus. Juuni alguses sai Läti nimelt Bosnialt ja Hertsegoviinalt MM-i valikmängus kodus suureskoorige 0 : 5 kaotuse, enne seda ei suudetud märtsikuises valikmängus Liechtensteiniga rohkemat 1 : 1 viigist. Nüüd oodatakse Paharsilt, et ta päästaks lätlaste väarikure riismed – ja miks mitte juba Eestiga peetavas mängus. ●

Eesti vs Läti

Kohtunud varem ametlikes maavõistlustes 51 korda: 32 korda esimese iseseisvuse ajal ja 19 korda pärast taasiseseisumist.

Eesti on saanud üheksa võitu (neist ainult ühe pärast 1992. aastat), 17 viiki (6) ja 25 kaotust (12).

Viimati mängis Eesti Lätiga 2010. aasta juunis Balti turniiril Kaunases ja viigistas 0 : 0. Viimane – ja ainus taasiseseisvusaja – võit saavutati 3. septembril 2005 Tallinnas. 2 : 1 võidumängus löid eestlaste väravad Andres Oper ja Maksim Smirnov.

kuulutus.lehed.ee |

Nüüd kuulutuste tellimine veelgi lihtsam. Vali rubriik, kirjuta tekst ja tasu – kõik ühest kohast! Reakuulutusi saab anda internetis aadressil kuulutus.lehed.ee, e-postiga anni.koppel@lehed.ee ning kõikides Eesti Posti kontorites üle Eesti. Info telefonil 680 4506.

THE MET: LIVE IN HD

5. OKTOOBER JEVGENI ONEGIN *Tšaikovski*
26. OKTOOBER NINA *Šostakovitš*
9. NOVEMBER TOSCA *Puccini*
14. DETSEMBER FALSTAFF *Verdi*
8. VEEBRUAR NÄKINEID *Dvořák*

Ülekanded toimuvad kinodes:
Coca-Cola Plaza (Tallinn),
Astri (Narva),
Ekraan (Tartu)

1. MÄRTS VÜRST IGOR *Borodin*
15. MÄRTS WERTHER *Massenet*
5. APRILL LA BOHÈME *Puccini*
26. APRILL COSI FAN TUTTE *Mozart*
10. MAI TUHKATRIINU *Rossini*

The Metropolitan Opera **HD LIVE**

Piletid ja lisainfo: www.forumcinemas.ee/ooper

PILETID JUBA MÜÜGIL!

The MET: Live in HD sarja suurtoetaja
The Neubauer Family Foundation

Rahvusvaheline suursponsor
Bloomberg

HD ülekannet toetab
Toll Brothers
America's Luxury Home Builder

JUST NAGU FILMS

TÄNA KINOS ARTIS:

ARTIS
KUNST ON KINOS

EUROPA CINEMAS
MEDIA-PROGRAMME OF THE EUROPEAN UNION

Igal kolmapäeval kell 11:30 | Filmikava vaata: www.kino.ee

BEEBI-KINO
väärt filmid värskele vanemale

Päevade vaht
11:30

KINOS ARTIS ALATES 9. AUGUSTIST

ROBINSON CRUSOE: PIRAATIDE PEALIK
13:45 | 15:20 | 17:05

ACINE FILMS PRESENTS KINOS ARTIS ALATES 12. JUULIST

Relv igas käes
17:15 | 21:00

www.kinosoprus.ee | Vana-Posti 8, Tallinn | Tel. 644 1919

TÄNA KINOS SÕPRUS:

KINO »SÕPRUS«
EUROPA CINEMAS
MEDIA-PROGRAMME OF THE EUROPEAN UNION
PARIS KINO - AASTAST 1953

14.08

Beebikino: Päevade vaht	11:30	Õed vampiirid. Eesti keeles!	15:15
Lotte ja kuukivi saladus	11:45	Relv igas käes	17:15 21:00
Violet ja Daisy	13:25 19:10	Päevade vaht	18:45 21:10
Robinson Crusoe: Piraatide pealik. Eesti keeles!	13:45 15:20 17:05		

www.kino.ee | Estonia pst. 9, Tallinn | Solarise keskus | Tel. 663 1380

14.08

Searching for Sugar Man	16:30
Paradiis: Lootus	18:30
Jim Jarmuschi retrospektiiv: Võimu piirid	21:00

Vaata kino Sõprus nädalakava www.kinosoprus.ee

MoMo
KATUSEKINO

AUGUSTIS UUS MENÜÜ!
Jaapani toit, otse südamest!

Carlsberg elisa
KATUSEKINO SÕBRAD

PÖFF

KATUSE KINO

VIRU KESKUSE KATUSETERRASSIL

TÄNA
KINOKLASSIKA

Mean Streets
Martin Scorsese
1973/112min

HOMME
KINOKLASSIKA

Taxi Driver
Martin Scorsese
1976/113min

PILETID EELMÜÜGIST: Piletilevist või katusekino.ee
Osta pilet eelmüügist vihmakindlatele soojendusega terrassidele.
KOHAPEAL: pool saalist tuleb müüki alati enne seansi Katusekinos.

KATUSEKINO.EE

Avatud E-R 12-02, L-P 17-02

Seansside algus orienteeruvalt kell 22.30.

Meediapartnerid
ESTI ENPRESS ●●● Eesti Päevaleht

Partner
viru www.poff.ee

Nüüd kuulutuste tellimine veelgi lihtsam!

kuulutus.lehed.ee

Reakuulutusi saab edastada ka e-postiga anni.koppel@lehed.ee ja kõikides Eesti Posti kontorites üle Eesti. Lisainfo telefonil 680 4506.

Seiklused Metsapärdil

Elsa Pelmas

Lakas magamine, heina tegemine ja loomadega tegelemine on kõik väikesele linnatüdrukule Liisile, kes saadetakse maale vanavanemate juurde suve veetma, vööras. Põnevust lisavad uued sõbrad, kes tutvustavad Liisile toredat maaelu ja ka kuritegu, mille Liisi aitab lahendada.

Elsa Pelmas
SEIKLUSED
METSAPÄRDIL

Raamatud on saadaval raamatupoodides üle Eesti või tellides www.healugu.ee

Saabastega kass

Charles Perrault

Lugu kavalast kassist, kes kindlustab oma peremehele hiilgava tuleviku.

Illustreerinud Ebba Parviste

Raamatud on saadaval raamatupoodides üle Eesti või tellides www.healugu.ee

kuulutus.lehed.ee

Nüüd kuulutuste tellimine veelgi lihtsam. Vali rubriik, kirjuta tekst ja tasu – kõik ühest kohast! Reakuulutusi saab anda internetis aadressil **kuulutus.lehed.ee**, e-postiga **anni.koppel@lehed.ee** ning kõikides Eesti Posti kontorites üle Eesti. Info telefonil 680 4506.

MAAKODU AUGUSTINUMBRIS:

INFO JA TELLIMINE: tel 680 4444
või www.tellimine.ee

EESTI ESIMENE AIA-, SUVILA-
JA MAJAOMANIKE AJAKIRI

MAAKODU

KODU VANAVANEMATE HEINAMAAL

Kui Anneli ja Andres Verpsonil maale kolimise soov tekkis, oli mehe vanemate suvekodu kõrval majaehitamise koht juba olemas. See oli võssa kasvanud heinamaa. Nüüd on taluhoov eeskujulikult korras ning aias näeb koha minevikuga seotud aksessuaare.

SIILKÜBARAD POLE MOENARRID

Siilkübarate populaarsuse plahvatuslikku kasvu viimastel aastatel võib seostada inimeste sooviga üha enam rajada loodusliku välimusega aedu. Roheäride lettidele on selleks jõudnud ka uued sordid, mis paistavad silma enneolematu õiekuju, värvikombinatsiooni või isegi täidisõielisusega.

MITMEKESINE HOIDISERIITUL

Kuigi kauplusest saab osta konserveeritud toiduaineid, on ikka hea võtta oma kodus tehtud hoidis, kus ei ole konservante, stabilisaatoreid, maitsetugevdajaid ega teisi tänapäevaseid keemiasaavutusi. Jagamegi põnevaid hoidisteretsepte, millega iga perenaine saab nii oma pere kui ka külaliste ees uhkustada.

**TALLINNA
LINNATEATER**

**Robert Lepage'i
külalisetendus
KUU TAGUMINE KÜLG**
1., 2. oktoobril 19.00
Nokia Kontserdimajas

Kassa: 66 50 800
www.linnateater.ee

**Kas sind huvitab
salajane tarkus ja
sisemine teadus?**

Kui oled huvitatud, küsi meilt tasuta Ruusuristin Veljeskunta brošüür aadressil: PL 8, FI-33341 Tampere või e-posti amorc@amorc.fi. Õpetus soomekeelne. (www.amorc.fi)

EESTI METSAMAAKLER
ostame
**METSAKINNISTUID
JA RAIEÕIGUST**
www.metsamaakler.ee
andres@metsamaakler.ee
7446655, 5285038

Koduveini aabits
Täiendatud väljaanne
Tiina Kuuler
120 lk

Käesolev raamat on lühike õpetus sellest, mida algajad koduveinitegijad teadma peaks: millest koduveini valmistada, millised on vajalikud tarvikud, millist pärmil kasutada, kuidas käärimine lõpetada ja vein pudeldada... Lisaks veel hulganisti nõuandeid veini säilitamiseks, serveerimiseks ja parimaid koduveini retsepte. „Koduveini aabitsa“ täiendatud väljaandes on muu hulgas lisatud kolm uut teemat: malolakiline käärimine, kontsentreerimine ja pastöriseerimine.

Maalehe Raamat

Tellimiseks helista telefonil 680 4443 või külasta meie kodulehte www.healugu.ee

**Müüa
lahustivaba
vanniemaili
koos
paigaldusega.
Garantii.**

Tel nr 558 1222

**AEG
KAUBELDA!**
Holmes & Meyers
kutsub metsaomanikke
läbi rääkima metsas
planeeritavate raiete üle.

Ostame kasvava metsa raieõigust. Pakkuda võib lageraidest harvenduseni.
ERIPAKKUMINE! Pakume kasvava lepu eest head hinda.
Lõhutud küttepuid müük, tellimine: tel 600 5323

HOLMES & MEYERS
Metsasõbralik ettevõtmine
tel 5553 3064, 5554 0620
e-post info@holmesmeyers.eu

**TALLINNA
KREMATOORIUM**

Lahkunu transport krematooriumisse ööpäevaringelt kogu Eesti piires.
Tuhamismatus soodsaima hinnaga.
Kõik matuseteenused.
KAKS KABELIT.
Suurim urnivalik Eestis.
Tel 623 8808 24h
www.krematoorium.ee

Teenused

- KAARDID ENNUSTAVAD
Tel 9001727 24h, h 1,09€/min
www.ennustus.ee
- Õmblusmasinate remont.
Tel 6566063, 5516633, Rosmann.

Töö

SEVE

- Otsime oma meeskonda INSENER-PROJEKTEERIJAT
Kandideerimiseks palume saata oma soovivaaldus koos cv ning töötasu-sooviga aadressile: seve@seve.ee, märgusõnaga „insener-projekterija“, hiljemalt 30. augustiks 2013. a. Lisainfo: +37256 20 2055.

**Nüüd kuulutuste tellimine
veelgi lihtsam!**

kuulutus.lehed.ee

Reakuulutusi saab edastada ka e-postiga anni.koppel@lehed.ee ja kõikides Eesti Posti kontorites üle Eesti. Lisainfo telefonil 680 4506.

Laen

- Laen kinnisvara tagatisel.
Laen-Grupp. Tartu mnt 29 Tln.
648 6083 www.aolaenuud.ee Tutvuge tingimustega, konsulteerige asjatundjatega.

**VELLI
KUUSEOKS**
21.03.1924 - 10.08.2013
Lugupeetud klassijuhataja ja emakeele õpetaja mälestavad tänutundes endised õpilased Tallinna 21. Keskkooli 8. linnust (1957)
Siiras kaastunne omastele
Ärasaatmine Harju-Jaani (Raasiku) kirikus 15. aug kl 14

Südamlik kaastunne kallile Anneli Kivistikule
ISA
kaotuse puhul
Klassikaaslased ja sõbrad Luksemburgist

Mälestame klassivenda
VELLO NURMELAT
ja tunnekaasa omastele
Klassikaaslased Tallinna 7. Keskkoolist

Mälestame kurbusega Kelvingi küla projekteerijat
MEELI TRUU
avaldame kaastunnet omastele Kelvingi küla

Südamlik kaastunne kolleeg Urve Verrole abikaasa
AARE VERRO
lahkumise puhul
Elion Ettevõtted AS

Südamlik kaastunne Jaan Kadakule kalli abikaasa
REET KADAKU
surma puhul
Ehitusmaterjalide Tootjate Liit

Avaldame sügavat kaastunnet Viivi Nurmela poegadega kalli
ABIKAASA ja ISA
kaotuse puhul
Viimsi Päevakeskus

Mälestame head kursusekaaslast
VELLO NURMELAT
18.04.1946 - 11.08.2013
Ärasaatmine reedel, 16. aug. kl 14.30 Pärnamäe Krematooriumist
TPI automaatikute 1969. a. lend

Avaldame sügavat kaastunnet Andres Saarele abikaasa
MEELI TRUU
surma puhul
Rocca al Mare Kaubanduskeskuse AS

Mälestame head kolleegi
AHTO PEETSI
Avaldame sügavat kaastunnet omastele
Töökaaslased Riigikaitseakadeemia Kaitsekolledzi päevilt

Vabariigi Presidendi Kantselei
mälestab leinas Valgetähe teenetemärgi kavaleri
HEINO UUTALU
ja avaldab südamlikku kaastunnet lahkunu omastele

Teatame kurbusega, et lahkunud on meie kallis ema, vanaema ja vanavanaema
LINDA LUKSEPP
sünd. Kasemäe
24.02. 1926 - 12.08. 2013
Leinavad tütrede peredega

TELEVISIOON

ETV

07.25 Maahaigla: Kaju (Inglise 2007)
08.10 Aia elu (ETV 2011)
08.25 Eesti mäng, 22/28*
08.55 Holby City haigla (Inglise 2004)
09.55 Ajavaod (ETV 2012)
10.20 Üks tegu: Sporditegu (ETV 2009)
10.30 Ajalik ja ajatu (ETV 2009)
11.00 Väike maja preerias (USA 1979)
12.10 10 minutit Peeter Toomaga (Eesti Telefilm 1982)
12.20 Keskea rõõmud (Eesti 1986)*

KANAL 2

06.00 Punased roosid*, 570
06.45 Rosario*, 52
07.40 Joonissari Kasskoer: Kass-koera maja
08.05 Suverepoter*
09.10 Tuhat ja üks ööd*, 52
11.00 Kodus ja vöörsil, 5561
11.30 Küladetektiivid*, 97: Surm mõrva läbi
12.30 Krimi*
13.00 Kelgukoerad
14.00 Komissar Rex: Tuhande näoga mees
15.00 Punased roosid, 571
16.05 Küladetektiivid, 98: Jahimehe hukatus on teine jahimees

17.05 Rosario, 53
18.10 Tuhat ja üks ööd, 53
20.00 Suverepoter
21.00 Heeringas Veenuse ölal
21.30 Suur lotokolmapäev

TV3

06.15 Gormiti
06.40 Winxid
07.05 Käsna-Kalle Kantpüks
07.30 Transformerid
07.55 Armastusvõidab, 101*
08.55 Kirgede torm, 1696*
09.55 Vaprad ja ilusad, 6537*
10.20 Top Shop
10.35 Ment, 9: Uued aistingud
11.35 Kaitsjad 1, 16: Noland vs Galloway ravimifirma
12.30 Kõige naljakamad koduvideod
13.00 Kodumaa 1, 13: Tähtis merejala-väelane (2)*
14.00 Kätemaksukontor 6, 4*
15.00 Vaprad ja ilusad, 6538
15.30 Lena, mu elu armastus, 161
16.30 Armastusvõidab, 102
17.30 Kirgede torm, 1697
18.30 Vaid Venemaal pluss
19.00 Seitsmesed suvesadamas
20.00 Kätemaksukontor 6, 5
21.00 Juurdlust viivad läbi sensitiivid 1, 28
22.00 Suletud uste taga 3, 3
23.00 Leidja 1, 11: Pärandus

13.35 Võistluskontsert "Apelsin" (ETV 1978)
14.15 Võhmasajand (Eesti 2013)*
14.55 Tähelaev: Priit Pedajas (ETV 2013)
16.10 Holby City haigla: Arkamised (Inglise 2004)*
17.10 Minemine: India (Eesti 2007)
17.40 Maahaigla: Kaju (Inglise 2007)*
18.30 Aktuaalne kaamera
18.45 Saatevlgad (ETV 2011)
18.50 Eesti jalgpalli ülekan­ded: Jalgpalli maavõistlus Eesti – Läti
21.00 Aktuaalne kaamera
21.25 Sport
21.35 SUVEKULTUUR
21.45 Eesti mäng, 23/28
22.15 Hüvasti, seltsimehed! 3/6: Lootus (1985–1987) (Prantsuse/ Saksa 2011)
23.10 Hung (USA 2011)
23.35 Waterloo Roadi kool
00.25 SUVEKULTUUR*
00.40 ERR-i uudised

ETV2, KANAL 11, TV6, KANAL 12

ETV2

07.30 SimsalGrimm* **07.55** Ariol **08.00** Völukarussell* **08.10** Tom ja Fluffy* **08.15** Tatonka lood* **08.25** Lammas Shaun* **08.35** Siilipoiss Alfredi salapäraseid seiklused* **08.45** Lastetuba **09.00** Isad ja pojad, 4/8 **09.25** Minuscule **09.30** Rakett 69 **10.00** Waterloo Roadi kool **10.50** Gilmore'i tüdrukud* **11.35** Eesti TOP 7* **12.10** Rõõm, muusika ja meri* **13.08** ERR-i uudised **15.50** Tuhat tutvust **16.20** Kalailm **16.50** Väike maja preerias **18.00** Suur pahandus, 4/6 **18.30** Ajakompass **18.40** Tom ja Fluffy **18.50** Tatonka lood **19.00** Lammas Shaun **19.05** Siilipoiss Alfredi salapäraseid seiklused **19.20** Aktuaalne kaamera (viipekeeles) **19.30** Aktuaalne kaamera (vene keeles) **19.45** Fort Apache **21.35** Toru (liri 2010) **23.00** Eesti lood **23.25** Kaplinski süsteem* **00.20** Mängime veeli, 11/15 **01.26** ERR-i uudised

Kanal 11

05.45 Roosa teemant, 108 **06.30** Totaalne ärkamine! **09.00** Doktor Oz* **09.55** Ellen **10.50** Gordon Ramsay köögisaladused*, 7 **11.20** Everwood* **12.10** Top Shop, 199 **12.25**

Ameerika tippmodell 14*, 6 **13.25** Gok Wan annab moenõu* **14.25** Öhtusöögilahingud **15.20** Oprah **16.10** Doktor Oz **17.05** Everwood **18.00** Pahad tüdrukud, 81 **19.00** Kodus ja vöörsil, 5562 **19.30** Gordon Ramsay köögisaladused, 8 **20.00** Ühikarotid – Öed **21.00** Vanapiigad (USA 2012) **22.55** Staariminutid: Kirsten Dunst **23.00** Unustamatu **23.55** Staariminutid: Leonardo DiCaprio **00.00** Suverepoter **01.00** Ellen **01.45** Ühikarotid – Öed* **02.30** Kuidas alasti hea välja näha **03.15** Doktor Oz **04.00** Pahad tüdrukud*, 81 **04.50** Staariminutid: Arnold Schwarzenegger **04.55** Staariminutid: Hugh Jackman **05.00** Suverepoter*

TV6

06.00 Hommikuraadio **08.30** Seitsmesed suvesadamas **09.30** Kodu keset linna 5, 9 **10.00** Kutsuge Cobra 11 1, 28 **11.00** Visahing **21.30** Top Shop **13.30** Kodu keset linna 5, 10 **14.00** Kutsuge Cobra 11 1, 28 **15.00** Brigaad 3 1, 10 **16.00** Kuidas ma kohtasin teie ema 2, 12 **16.30** Kutsuge Cobra 11 1, 29 **17.30** Sõjaprintsess Xena 2, 35 **18.30** Simpsonid 14, 19 **19.00**

Ameerika paps 6, 16 **19.30** Kuidas ma kohtasin teie ema 2, 13 **20.00** Ära usalda mõrda korterist 23 1, 4 **20.30** Simpsonid 14, 20 **21.00** Kõige naljakamad koduvideod **21.30** KINO-ÖHTU: Visa hing 3 **23.55** Euroopa Pokkeriturnee (7) **00.55** Paljalt naljaks 1 **01.25** Head 1, 18 **02.25** X-Files 7, 143 **03.25** Naked & Funny 6 **03.50** Hommikuraadio **04.30** Kodu keset linna 5, 10 **04.55** Seitsmesed suvesadamas **05.40** Uudistemagasin

Kanal 12

06.30 Rannavolle – Premium 7 Grand Prix 2013* **07.00** Suverepoter **08.00** Ärapanija* **08.30** MacGyver* **09.20** Conan*, 118 **10.10** Rannavalle: Poisimees **11.00** Jututuba **13.40** Komissar Rex* **14.35** Walker – Texase korralvur* **15.25** MacGyver **16.20** Merepatrull **17.10** Komissar Rex **18.05** Walker – Texase korralvur **19.00** Ärapanija **19.30** Krimi **20.00** Tuvikesed* **20.30** Tuvikesed* **21.00** Kaks ja pool meest* **21.30** Tänavatants (USA 2007) **23.35** Conan, 119 **00.25** Kaks ja pool meest **00.50** Tuvikesed **01.15** Tuvikesed **01.40** Night Chat **05.00** Postimees.ee

HOROSKOOP

JÄÄR Ära pane kõiki mune ühte korvi! Iga muna jaoks olgu oma korv, hajuta risk! Samuti pead õppima rohkem rutiini taluma.

SÖNN Muutusi on tegelikult palju lihtsam ellu viia, kui sa arvad. Kuigi just praegu võid tunda vastupidi. Anna endale aega – kiirustamine ei sobi sulle kohe kindlasti mitte.

KAKSIKUD Sa soovid olla vaba ja sõltumatu, ent poolikud tööd ja teistele antud lubadused vähendavad su vabadust. Siiski naudid sa meeldiva ja loomingulise töö puhul oma tööd ning leiad uusi lahendusi vanadele probleemidele.

VÄHK Tänu heale fantaasiale suudad lahendada paljud probleemid. Ka loomingulises töös oled väga produktiivne, kuna näed seoseid, mida sa tavaliselt ei märka.

LÕVI Sinu olemine võib minna veidike nostalgiliseks. Kunagi juhtunu tundub kas ilus või valus – see oleneb tegelikult ainult sinu suhtumisest.

NEITSI Vajad suhteid ja emotsionaalset lähedust, kuid samal ajal hoiad ise teistest eemale. Sa ei oska leida õiget „positsiooni“ avameelse kõneluse tekitamiseks.

KAALUD Tunned tugevat soovi omada ja omastada. Seega võid suhtuda ka mõnda inimesse kui isiklikku omandisse.

SKORPION Kuna Kuu liigub Skorpioni sodiaagimärgis, võid olla ülemäära emotsionaalne. Solvud tühiste asjade pärast ning kaldud vanu asju meelde tuletama – aga kes vanu asju meelde tuletab, sel...

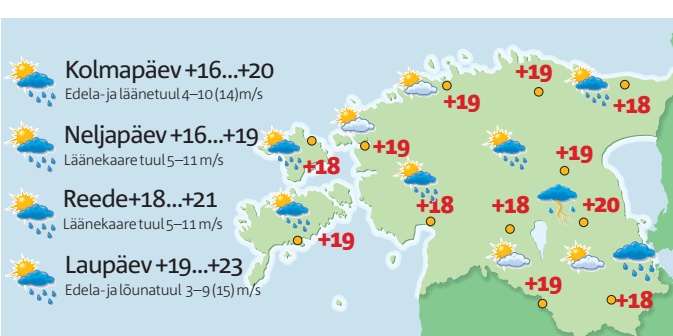
AMBUR Kaldud hajameelsusele või oled lihtsalt tavapärasest flegmaatilisem. Võid midagi maha unustada või sootuks kaotada.

KALJUKITS Sinu pereliikmed või sõbrad (eriti just vanad ja püsivad sõbrad) võivad vajada sinu nõuannet.

VEEVALAJA Kellegi olek ja käitumine võib sind mitte rahuldada, aga ehk oled ise teiste vastu liiga nõudlik? Suhe on alati ju kahepoolne ja ka sinu hoiakud mõjutavad partnerit.

KALAD Elu pakub igal sammul üllatusi. Mõni neist võib olla lausa ehmatav, kuid vaimsalt stimuleeriv. Aga sul võib ka lihtsalt vedada.

ILM

RISTSÕNA

	KTARRIST JA TELEMES HE, SHE, ...	ULTRALÜHILAINE EALESKI	GALLIUM PRAOKIL	ILUTAIM GALLIA ... (üks Prantsusmaa sümboleid)	SEGAMINI KOLHOOSIDE EHTUSKONTOR	KESKPUNKT LINNAOSA	VOKAALPÄLA MÜÜGLAUD	MÄEAHELIK AASIAS FRANKO-FIIL	RAHAÜHIK OKAY
KÄRPLANE									
JÄLLE									
LAIADE ÕLGADEGA									
PIIRKOND									
LIUGPAAT									
A, ..., THE									
KOMPVEK									
HEINAMAA									
KÄHKU									
ITAALIAS KÕNELDUD KEEL									
TAAGILE TÕSTETAV PIKIPURI EITUS									
O, EHALA HÜÜDUMINI SAUVATAOLINE NAHAYOIE									
KIRSMAA									
N NAABER									
PIISK									
LOVALINE									

ERKKI KÕLU PÄEVAANEKDOODID

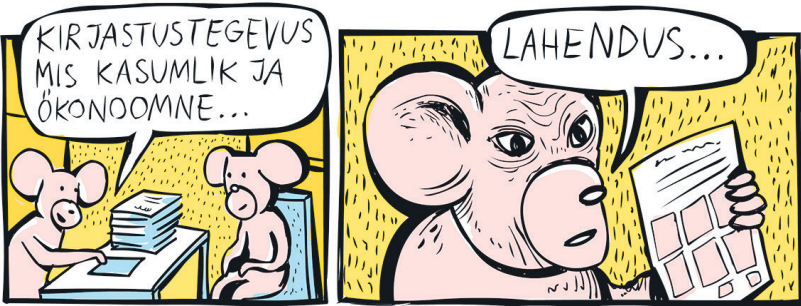
●● 104-aastane juut jääb tõsiselt haigeks. Teda külastab tema 108-aastane sõber: „Noh, Aabram, kuidas sa ennast tunned?“ „Halvasti, lisak, halvasti. Arvatavasti tuleb mul juba varsti Jumala ees seista!“ „Kuule, Aabram, lepime kokku: kui Jumal peaks küsima, et kuidas see lisak seal elab, siis pole sa mind näinud ega kuulnud ega tea minust midagi, eks?“ ●● Mees põrutab maakohas oma autoga kraavi. Õnneks satub mõne aja pärast mööda sõitma kohalik talumees, tugev hobune vankri ees. Ta rakendab hobuse vankri asemel auto ette ja hüüab:

„Tõmba, Miira, tõmba!“ Hobune ei liiguta. „Tõmba, Tarzan, tõmba!“ hüüab talunik. Ei midagi. „Tõmba, Rommi, tõmba!“ Sama lugu. Siis hüüab farmer: „Tõmba, Väänik, tõmba!“ Ja hobune tõmbab auto kergelt kraavist välja. „Ma olen teile muidugi väga tänu­lik,“ ütleb autojuht, „aga õelge, miks te oma hobust esmalt kolm korda vale nimega kutsusite?“ „Väänik on pime, ja kui ta oleks teadnud, et ta on üksi, poleks ta hakanud üritamagi.“

MEIE PLANEET: SUUNAMUUTUSED

VÄIKE NÕID

Meie maailm

KUI SUURED ON VÄLJA-VAATED, ET NEIL KOLMAS KORD JÄRJEST EI VEA?

KATSETATE RAKETTE ORBUDE PEADE KOHAL?

EILSEL TESTIMISEL LENDAS KATSERAKETT MITUSADA MEETRIT JA TABAS TÄPSELT ORBUDEKODU KATUST.

MEIE RAKETI-PROGRAMM ON ELBOONIA UHKUS.

6-19 - 12 © 2012 Scott Adams, Inc. / Dist. by Universal Uclick

Dilbert.com DilbertCartoonist@gmail.com

SUDOKU Pappocom

Lahendused ja vihjed. www.sudoku.com

		9	3		1	5		
				8				
	1	2				8	7	
2	4						8	3
			1		2			
5	7						6	2
	3	5				6	1	
				7				
		7	4		6	2		

SUDOKU reeglid

●● Täida tühjad kohad numbritega 1 kuni 9. Numbrid 1 kuni 9 peavad esinema igas 9 veerus, igas 9 reas, igas 3 x 3 ruudus. Igas reas, igas veerus ja igas 3 x 3 ruudus võib iga number esineda ainult ühel korral.

Eelmise mängu lahendus.

5	4	6	9	7	8	1	3	2
7	1	8	5	2	3	4	9	6
9	2	3	4	1	6	8	7	5
1	9	4	2	5	7	6	8	3
8	7	2	3	6	9	5	1	4
6	3	5	1	8	4	7	2	9
4	8	7	6	3	2	9	5	1
2	5	9	8	4	1	3	6	7
3	6	1	7	9	5	2	4	8

Sudoku EPL-i veebiväljaandes
Mängi. www.epl.ee/sudoku

DISAIN

Mari Peegel
kultuuritoimetuse juht

Meeli Truu hooned pole alati pälvinud arhitektuurikriitikute soosingut, kuid kui projekteerida nii nähtavatesse kohtadesse kui Tallinna Tornimäe piirkond või mereäärne Rocca al Mare, kuulub terav tähelepanu n-ö tööraha sisse.

Disainiloolane Karin Paulus, kes nimetab Truu käekirja jõuliseks ja isikupäraseks, leiab, et tegemist oli arhitektiga, kes kindlasti ei keeldunud problemaatilistest tellimusest nagu Tallinna kesklinna kõrghoonete rajamine. „Sarnaselt Irina Rauaga on ka tema looming tekitanud arvukalt diskussioone. Olen ise ka kriitiliselt kirjutanud mõnest tema asjast, aga nüüd linnaruumis ringi vaadates arvan, et tänastes kapitalistlikes oludes poleks jäänud need hooned projekteerimata ja Meeli Truu on olnud ikkagi hea valik. Ta oli väga hea arhitekt, kes ei ole ei öelnud keerulistele tellimustele,” ütles Paulus. Truu on olnud ka ühe Eesti edukama projekteerimisfirma Nord Projekt eesotsas ja sellespärast võis teda pidada praeguse Eesti üheks edukamaks arhitektiks ka majanduslikus plaanis.

Tunnustus tuleb ajaga

Truu on öelnud, et tunnustuse annab arhitektuurile aeg. „Tema hooned on üsna neutraalse vormiga ja ei edvista arhitektuurselt eriti. Oma ajas nad suuremat heakskiitu ei pälvinud, kuid võimalik, et heakskiidetud hoonetest on Truu omad kauakestvamad,” sõnas Paulus.

Truu Nõukogude aegsetest hoonetest võib esile tõsta ministrite nõukogu Valgeranna puhkekompleksi 1970-ndate keskpaigast, mille ümarad vormid annavad tunnistust, et arhitekti mõte ulatus ka sürreaalsuse veerele. „Nõukaaegsed Truu projektid olid põnevamad, aga sarnaselt paljude teiste tolle aja majadega pole nad leidnud õiget kasutust,” nentis Paulus. ●

Meeli Truu

(27. aprill 1946 –
7. august 2013)

- Lõpetas 1963. aastal Tallinna 20. keskkooli ja 1969 arhitektina ERKI.
- Töötas aastail 1969–1992 EKE Projektis ja 1992. aastast aktsiaseltsis Nord Projekt. 1973. aastast Eesti arhitektide liidu liige.

Meeli Truu – julge lennuga arhitekt

Hiljuti meie hulgast lahkunud Truud võib nimetada kapitalistliku Eesti üheks olulisemaks arhitektiks, kelle kõrghooned on kujundanud avalikku ruumi.

Aastail 2004–2007 ehitatud Tornimäe keskus, mida rahvasuu nimetab kaksiktornideks (vasakul), kuulub 21. sajandi Tallinna panoraami ja on oma 30 korrusega kõrgeim kesklinna hoone.

Fotod: Kristjan Pillak, Arno Mikkor, Vallo Kruuser, Tiit Blaas, erakogu

„Kaksiktornide” arhitektuuri on nimetud kalgiks ja külmaks, kuid ei saa salata, et saledad küütleva peegelpinnaga kõrghooned mõjuvad suurlinlikult.

Rocca al Mare keskust on nimetatud Tallinna äärelinliku unelma etaloniks, mini-Ameerikaks. Konteineri tüüpi maja esimene järk valmis 1998. aastal, olles uue aja esimesi omataolisi ostuhal- le, juurdeehitused pärinevad aastaist 2008–2010.

Tartu mnt 16 ja 18 hooned pakuvad eluruumi urbanistile. Truu pidas kesklinna kortereid heaks elukohaks kiire elutempoga linlastele.

Rocca al Mares merest 200 meetri kaugusel asuva skulpturaalse vormiga büroohoone ülemiste korruste töötajad saavad osa loodusnähustest nagu udu. 16-korruselise pilvelõhkuja valmis nelja aasta eest.

KLIENT ON KUNN!

PÜSIKLIENDIKUU

KÕIK VABAAJARIIDED -50%

JALGRATTAD KUNI -47%

KOGU SURFIVARUSTUS -40%

www.extreme.ee
www.facebook.com/extreme.ee

KÕIK RULLUISUD -40%

KÕIK RULAD JA TÕUKSID -30%

TASUTA KLIENDIKAART!

●●● Eesti Päevaleht

© Kõik Eesti Päevalehes avaldatud artiklid, fotod ja illustatsioonid on autoriõigusega kaitstud teosed, mille kasutuse reeglid on sätestatud autoriõiguse seaduses. Rõhutame, et nende reprodutseerimine ja levitamine ilma AS-i Eesti Ajalehed kirjaliku nõusolekuta on keelatud. Toimetusel on õigus kaastöid nende selguse huvides toimetada ja lühendada. / Kaastöid ei tagastata ega retsenseerita. / Kaebuste korral ajalehe sisu kohta võite pöörduda Pressinõukogusse, pn@eal.ee, või tel 646 3363

Peatoimetaja: Urmo Soonvald, 680 4400

Toimetus: Narva mnt 13, 10151 Tallinn, 680 4400, faks 680 4401, e-post mail@epl.ee **Eesti uudised** 680 4400, kohalikud uudised 322 3487, välisuudised 680 4455, Ärileht 680 4400, arvamus 680 4450, kultuur 680 4470, sport 680 4490. Tellimine 680 4444, tellimine välismaale KE Ajakirjanduse OÜ 641 1753, reklaam 680 4500. EPL Online www.epl.ee Väljaandja: AS Eesti Ajalehed, rg-kood 10004521

